

ROK.

vezünk megfordulhatnak széljából.

William street,

York.

street, New

New York.

széjjel hí

küldő Társaság

Second Ave.,

bank. 32

Bryan, üzlet

elfogad. A

számlát és a

számlát.

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

számlát és a

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 127 East 13th Street New York City

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN. V. Évfolyam. 25. szám.

A BEVÁNDORLÓ

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.

NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., PÉNTEK, 1908. MÁRCZIUS 27-én.

Editorial Rooms: 327 East 13th Street New York City

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT. V. Year. No. 25.

BLIESZ UR PANASZKODIK.

A CONNELSVILLEI PLÉBÁNOS ÉS A MAGYAR KORMÁNY.

Amilyen derék ember Bliesz: A honfitársunk, a connelsvillei római katolikus plébános, épp olyan rajongó. A magyar kormánytól kívánja, hogy megrendszabályozza az itteni pánszlávokat, akik garázdálkodásukkal már annyi foltot ejtettek a magyar néven, a magyar becsületen.

Bliesz plébános ur aból az alkalomból, hogy megkapta a connelsvillei temetőben nyugvó bányászok számára hazulról kért marék földet, köszönőlevelet írt Bárczy István dr.-nak, Budapest polgármesterének. Ebben a köszönőlevelében a connelsvillei plébános utal arra a felháborító cikkre, mely a Slovensky Dennik nevű tót újságban megjelent s amelylyel hetekkel ezelőtt én is foglalkoztam vezércikkben.

Bliesz plébános ur elmondja a cikk tartalmát, majd a következőleg fejezi be a levelét:

„Olvasva ezen cikket, valóban nehéz feladatnak mutatkozik, hogy higgadságunkat meg tudjuk őrizni. Ezek után teljesen nyilvánvaló innárr, hogy a hazai nemzetiség — beleértve a tótokat is, — nem érdemelnek többé egy szemérmeyi kiméletet sem. A „Slovensky Dennik“-nek ez a mostani támadása annyira kegyelemtelen és annyi gyűlöletet áruul el, hogy földre kellene tenni végvalahára minden kiméletet a tótokkal szemben. Hiszen én nem kértem a tótok számára abból a hazai rögöb, hiszen egyetlen magyarnak sem jutott eszébe, hogy a szabadság, a hősök vértől ázott földet ráerőszakolják a tótok sírhalmaira is! Kérdem tehát, milyen jogon merészkedtek hiénák módjára feltúrni a magyar sírok megszentelt nyugalmát? Hiszem, hogy mindenki undorral fordul el az aljas cizkttől, aki ilyen csak egy kis nemes érzés van. De ez nem elég. Fel kellene hívni a pánszláv aljasságra a kormány figyelmét is, hogy ne riadjanak vissza erősebb rendszabálytól sem. Láthatja ebből nagyságod, mennyire kell nekünk, magyar papoknak itt küzdeni a tótok ellen, amikor már ily vakmerőségre is képesek.”

A budapesti lapok leközltek a levelet teljes szövegében, de nem fiztek hozzá egyetlen megjegyzést sem. Ők tudják, miért. Én is tudom. A magyar kormánynak, még ha meg is volna benne a jóindulat, nincsen olyan hosszú karja, mely átnyulhatna ide Amerikába. Neki az itteni magyar ügyek védelmét a magyar ügyek egyetlen hivatott képviselőjére kell bízni: a Washingtonban székelő magyar nagykövetre. Ez a nagykövet azonban még a magyar bor hatása alatt is csak IS-MAGYAR nagykövetnek vallja magát. Amikor pedig szerencsésen kijut az előtte hajlongó néhány magyar ember társaságából, teljesen a császári ház minisztere legalázatosabb szolgájának ismeri magát.

Már pedig a császári ház és ennek házi minisztere nemesak hogy magyar érdeket nem ismer, hanem 1848 óta felhasznál minden alkalmat, hogy a magyar érdekek árton.

Ezen magyarellenés osztrák szemlélő végrehajtójának bizonyult Hengelmüller ur, amióta a császár és a császári miniszter bizalma a washingtoni osztrák és magyar nagykövetség élére állította őt. A császár és ennek minisztere nem csalódott Hengelmüllerben. Hengelmüller ur soha magyar ügyet még nem szolgált. És merem őt azzal vádolni, hogy a pánszlávok tulkapásait ő idézte elő. Ő bátorította őket arra, hogy egyre mélyebben mártsák be a kezüket a magyarok és a magyar nemzet becsületébe.

S amint 1848-ban Bécs érdemkeresztet rakot Jellasiich mellére, mivel a felelős magyar miniszterium rendeleteivel szemben még a füle botját sem mozgatta meg, de a kamarilla hü eszközeinek bizonyult, úgy bárosította nemrég Hengelmüller urat az Amerikában szerzett érdemei elismeréséül.

És Hengelmüller urnak Bécsnél szemben kétségbe nem vonható érdemei vannak. Engedte veszni, pusztulni a magyarokat Amerikában. Tétlenül és talán titkos örömmel nézte, amint a díszszülő kihozatalakor a pánszlávok bevároltak bennünket a washingtoni kormánynál. Tétlenül és talán titkos örömmel nézte, hogy a pánszlávok fellármázták az amerikai angol sajtót és ellenszenvet keltettek ellenünk amerikai magyarok ellen és a magyar nemzet ellen. Tétlenül és talán titkos örömmel nézte, hogy most legutóbb, amint ezt előző számunkban jelentettük, a pánszlávok a magyar kormányt vádolták be Roosevelt Tivadarnál és a zsarnokság bélyegét akarják rástúni a szabadságszerető magyar nemzetre.

És Hengelmüller urat ellenségeink sikere csak megerősíti állásában, mert minél sikeresebb a magyarság ellenségeinek működése, annál kevesebb dolgot ez Bécsnek.

S amint negyvennyolczban Bécs jöszét kaczagott, amikor Bathány meg Kossuth, Széchenyi meg Deák, Eötvös meg Klauzál, szóval a felelős miniszterek panaszt emeltek Jellasiich tulkapásai ellen, úgy kaczag Bécs most azon, ha mi együgyűen panaszt emelünk, hogy Hengelmüller nem törődik velünk, hogy nem védi meg az érdekeinket, hogy tétlenül nézi, mint sározzák be becsületünket.

A magyarság érdekei ELLEN eslekvő Hengelmüller urat Bécs nem fogja elejténi.

Ezért neveztem rajongónak Bliesz connelsvillei plébános urat, amikor a Bárczy polgármesterhez intézett levelében a magyar kormánytól várja az amerikai magyarságon megejtett sérelmek orvoslását.

Mi Amerikában élő magyarok ne várjunk senkitől semmit. Tanuljuk belátni, hogy ellenségek vesznek körül bennünket s hogy legkevésbé szabad megbízunk azokban, akik érdekeink, jogaink, becsületünk megvédésére huznak fizetés gyanánt magyar pénzeket.

S ha ezt megtanultuk, akkor valahára megtanuljuk talán majd azt is, hogy az Isten is elhagyja azt, aki önmagát elhagyja. Megtanuljunk talán majd azt is, hogy csak önmagunk verhetjük vissza sikerrel nyílt és titkos ellenségeink támadásait.

S ha megtanultuk, akkor érezni fogjuk a szervezkedés szükségességét és az a fogjuk tenni az Amerikai Magyar Szövetséget, aminek lennie kell: az Amerikába szakadt magyarok egységes táborának.

Ez kell nekünk. Az egyesített erő kell nekünk. Nem pedig bécsi érdekeket szolgáló nagykövet, se a jóindulatu, de tehetetlen magyar kormány.

Singer Mihály.

AJÁNLAT HAZULRÓL.

Munkaalkalom iparosok számára.

Zerkowitz Emil ur, a magyar kir. kereskedelmi muzeum new yorki levelezője a következő levelet intézi hozzánk: Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Gelléri Mór kir. tanácsos ur, az Országos Iparegyesület igazgatója, mint a Magyar Közműhelytelep R. T. igazgatója, hozzám intézett levele után azt a

tiszteletteljes kérést intézi igen tisztelt Szerkesztő Urhoz, sziveskedjék a mellékelt közleménynek b. lapjában helyt adni. B. lapjának közleményeiben, szerkesztői üzeneteiben gyakran lévén alkalmam olvasni, hogy olyan iparosok, kik Amerikába tanulás céljából jöven, itt szerzett tapasztalataikat szívesen értékesítenék Magyarországon: úgy vélem, éppen ilyen érdeklődőknek ez a közlemény megfelelő utbaigazítást ad majd aziránt, hogy Magyarországon való letelepedésüknek, műhelyberendezésüknek mi a legmegfelelőbb módja és hogy a kezdet nehézségeit rendelkezésükre álló berendezett műhelyek igénybevételével, hogyan küzdelhetik le. Remélem, hogy tisztelt Szerkesztő ur is közérdekűnek fogja tartani a mellékelt közleményt, helyt adván annak b. lapjában.

Ime a közlemény:

Munkaalkalom iparosok számára. Az erzsébetfalvai közműhelytelep értesüléseink szerint a Magyarországon letelepedni akaró mesteremberek számára szívesen nyújt alkalmat arra, hogy önállóvá lehessenek, s külföldön szerzett tapasztalataikat otthon érvényesíthessék. Az önálló berendezésre törekvő gyakorlott szakmunkásokat, kivált ha csekély forgalmi tőkével rendelkeznek, rendkívül előnyös feltételek mellett mintaszéri műhelylyel, olesó elektromos világítással és hajtóerővel látja el: az állami gépalap tulajdonát képező gépeket díjmentesen bocsátja rendelkezésére. Olyan iparosok pedig, kik a már beszerzett gépek között megfelelő nem találhatnak, a m. kir. kereskedelmiügyi miniszter ur jóváhagyása után az állami gépalapból új gépekkel láthatók el. Ujabbban pedig oly intézkedéseket is tervbe vett, melyek az illető műhelyben termelt áruk központi elárúsítását, a hitelbe adott áruk számlái leszámláltatását, a nyersanyag készpénzben való beszerzését is rendszeresen közvéltetnék. Az intézet vezetősége figyelemmel kíséri az állami, városi, hatósági, valamint a magánosok által közzétett árlejtéseket, azokra a bérlek figyelmét felhívja. Minután ezen a réven az önálló üzletberendezésre törekvő honfitársaink az üzletalapítás legfőbb gondjait alól felszabadulnak, ajánljuk figyelmükbe ezt a közhasznú intézményt, melyről díjmentes felvilágosítással készséggel szolgál Zerkowitz Emil, a magyar kir. kereskedelmi muzeum amerikai levelezőjének kereskedelmi és ipari értesítő irodájaja: 32 Broadway, New York, City.

UJ ERKÖLCSBÍRÁK.

Anarkhizták mint társadalmi mentőangyalok.

St. Louisból jelentik, hogy az ottani anarkhizták nagybörzsababus mozgalmat létesítettek, még pedig nem a társadalmi rend megdöntésére, hanem a társadalmi rend megjavítására.

A mozgalomnak élén a hírhedt Goldman Emma áll, aki csak nemrég került ki a börtönből. Goldman Emma az előkelő társaságok házaiba kéneket csempész mint eselédeteket. Ezek bizonyítékokat gyűjtenek kenyéradóik életmódjára vonatkozólag s ez összegyűjtött bizonyítékok alapján Goldman Emma azt akarja kimutatni, amit különben mindenki tud, hogy éppen a társadalomnak ez ugynevezett oszlopai a legkorhadtabbak.

Goldman Emma, ez a sajtáságos erkölcsbírő, azt mondja, hogy eljárásával az erény útjára, a becsületesség útjára akarja kényszeríteni azokat, akik képmutatásukkal a legveszedelmesebb anarkhiztáknak bizonyulnak.

Goldman Emma ez állításában van némi igazság, de azért mégis megkaczagató dolog ezt a Goldman Emmát az erkölcsbírő szerepében látni.

VÁLASZTÁSOK ELŐTT.

AZ AMERIKAI MUNKÁSOKNAK KÖVETELÉSEI.

Egyik mult heti számunkban hírt adtunk arról, hogy a különböző munkásszövetkezeteknek vezéréberek Washingtonba mentek, ahol azon értekeztek, hogy minő álláspontra helyezkedjenek a legfelsőbb bíróságnak ama döntévével szemben, hogy gyárosoknak, vagy iparezikkeknek bojkottálása törvényellenes s hogy a bojkottból eredő károkat a bojkottot elrendelő munkásszövetkezet felelősségre vonható.

A munkások vezetői e bírói döntés ellen hevesen tiltakoztak. Értekezletükön kimondták, hogy, miután a bojkott képezi a munkásnak legerősebb fegyverét, ettől a fegyvertől magukat megfosztani nem engedik.

Követelik a kongresszustól, hogy a bírói döntést kongresszusi határozattal döntsek meg s amennyiben a kongresszus ezt megenni vonakodnék, a választásokra való tekintettel külön pártot akarnak alakítani és külön jelölteket felállítani.

Kétségtelen, hogy ez a fenyegetés erős fegyver a munkások kezében. Akár a demokrata párt, akár a republikánus párt csak akkor győzhet, ha a munkások szavazatait a maga számára megnyerni bírja. S ha a munkás, hatalmának tudatában, e hatalom felajánlását ellentétkéi követel, ez épp oly jogosult, mint természetesen dolog.

A Bevándorló a munkásvilág lapja s mint ilyen minden mozgalom készségesen támogat, amely a munkás érdekeinek előmozdítását veszi tervbe.

Amennyire jogosultnak találjuk azonban a munkásnak törekvését helyzetének megjavítására, a szövetkezetek megszilárdítására és hatalmuknak öregbítésére, épp annyira kötelezőnek tartjuk ránézve a méltányosság szabályainak betartását. Mert amikor a munkás követeléseivel tulle a czeleon s jogokat követel a maga számára, de mások jogait tisztelni nem akarja, eljatsza a közönség rokonszenvét, amelynek híján pedig törekvései meddőnek fognak bizonyulni.

A munkásszövetkezetek pedig határozottan tullenek a czeleon, amikor a maguk számára megkövetelnek legmesszebb menő jogokat, viszont azonban a vállalkozót meg akarják fosztani minden jogtól s különösen attól a jogától, hogy csakis oly munkásokat foglalkoztasson, akik nem tartoznak szövetkezetekhez. Mi értjük, hogy a vállalkozó azért ragaszkodik ebbeli jogához, mert könnyebben kizsákmányolhatja azt a munkást, akinek háta mögött nem áll egy az érdekeit megvédő szövetkezet. Ha azonban a szövetkezet azt akarja, hogy a vállalkozó mint tényezőt elismerje s a szövetkezet által a munkások dolgában kiadott szabályzatokat magára nézve kötelezőnek vállalja, akkor hazonjon meg a szövetkezet a vállalkozónak jogai előtt is.

A szövetkezetek követelik, hogy a vállalkozó minden balesetért, minden a munkást sujtó kárért felelősségre vonathassék, de ugyanezek a szövetkezetek kézzel-lábbal tiltakoznak az ellen, hogy a vállalkozó őket is felelősségre vonhassa egy bojkottból származó károkat. Ez méltánytalan eljárás, mely megfosztja magát.

A szövetkezetek nem engedik maguktól elvitatni a sztrájk kimondásához való jogukat. Helyes. Minden embernek veleszületett joga az, munkáját akképp eladni, ahogy ő látja azt jónak, vagy pedig egyáltalán nem dolgozni, ha hajlamai és körülményei megengedik. Ha azonban a munkás akkor és ahhoz áll munkába, amikor és akizhez tetszik, akkor a vállalkozót is megilleti az a jog, hogy azt a munkást foglalkoztassa,

aki neki tetszik, a neki nem tetszőt pedig elbocsáthassa.

A munkásszövetkezetek a jogaikat csak akkor fogják érvényesíthetni a munkásvilág érdekében, ha követeléseiket beleillesztik a méltányosság keretébe.

Méltánytalan azonban már a választásokra vonatkozó fenyegetésük is. Ők egyedül meg nem állhatnak. A saját érdekük megköveteli, hogy az egyik, vagy a másik párthoz csatlakozzanak. Ha ezt nem teszik, magukkal szemben fognak találni minden pártot.

ELNÖKI ÜZENET.

Roosevelt szavai a kongresszushoz.

Még csak lapunk jövő számában fogunk kimerítően az üzenettel foglalkozhatni, melyet Roosevelt Tivadár tegnap intézett az Egyesült Államok kongresszusához.

Ez üzenet fontossága már felületes átolvasásnál is szembeötlök. Foglalkozik különösen a gyermekmunka betiltásával és a munkaadóknak felelősségével a munkással szemben.

Ez utóbbi javaslattal Roosevelt a munkásszövetkezetek ama kívánságai egyikének tesz eleget, amelyekről éppen ma vezércikkben beszélünk.

LERÁZZÁK AZ IDEGENT.

Dráki eljárás az Egyesült Államokban.

A Pennsylvania állambeli Pittsburgból megdöbentő, majdnem hihetetlen hír érkezik. Arról van szó, hogy az Egyesült Államok most, hogy a munkátlanság tartóssá vált, le akarják rázni nyakukról az „idegeneket“ az abbeli félelemben, hogy ezek az idegenek a köznek fognak terhére esni.

A kivándorlási hivatal megbízásából egy Harper János nevű tisztviselő most Pittsburgban tartózkodik, hogy összeírja azokat, akiknek itt tartózkodása „nem-kívánatos“. Ez a Harper maga azt állítja, hogy egyedül Pittsburgból több ezer ember fog visszazállíttatni szülőhazájába.

A bevándorlási törvények értelmében ugyanis minden bevándorló partraszállásától számítandó három éven át a bevándorlási hatóság illetékessége alá tartozik, ez pedig kidobhat innen bárkit, aki ebben az időközben akár kórházba kerül, akár más módon a közjó-tékonyásra szorul.

A törvény maga a legnagyobb ridegséget árulja el. Ennek a jelen körülmények között való alkalmazása azonban fellázító lelketlenség.

A munkás ember azért jön ide, hogy becsülettel megkeresse a kenyerét. A bányá, a kohó, a gyár-tulajdonos kizsákmányolja őt s ha azután a tőkepénzesek kapzsisága folytán az üzem megszünik, a szerencsétlen munkást, aki szívesen dolgoznék, dobják ki az országból. Majd ha a tőkepénzesnek megint áldozatra lesz szüksége, szívesen visszafogadják a most kiutasított munkást.

És az Egyesült Államok kongresszusában nem akadt eddig egyetlen ember sem, aki e fellázító kegyetlenség ellen szót emelt volna.

THE DOLLAR SAVINGS & TRUST COMPANY

VAGYON: \$1,500,000. PÉNZT KÜLD az ó-hazába és a világ minden részébe gyorsan, olcsón és pontosan. PÉNZBETÉTEK után 4 százalék kamatot fizet.

MAGYAR OSZTÁLYA

YOUNGSTOWN, O.

ÜZLETVEZETŐ: Burger B. Lajos.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

A SEGÉLYEGYLET JUBILEUMÁNA. A new yorki magyar segélyegylet holnap, szombaton jubilál, amint ezt már ismételtén megírtuk. Fennállásának tizedik évfordulója alkalmából hangverseny és bál lesz esti félkilenckor a Waldorf Astoria-szállóban. Az előkelőnek ígérkező hangverseny és bál vendégeként a nagykövet neje, Hengelmüller báróné, dr. Gerster Árpád és gróf Széchenyi Lászlóné. A segélyegylet feletti jótékony hivatást folytat s ez okból megeredményli, hogy jubiláris ünnepségét eseménynyé avassa a magyarság. Réthy Laura énekművésznő a Hunyady László című operának nagy áriáját és a Boszorkányérből a bordalt fogja énekelni, végül pedig népdalokat fog előadni. Burián Károly helyett Burgstaller, az opera tagja fog énekelni, Manfred Malkin a zongorán, Köcsessy-Lichtenstein a hegedűn fogja művészetét bemutatni. A cigányzenét Huszay Nácsi jóhírű bandája szolgáltatja. — A segélyegylet ünnepi mulatságát értesülésünk szerint sok előkelő amerikai fogja meglátogatni.

MAGYAROK BEVÁNDORLÁSA. Igazán azt reméltük, hogy legalább ideiglenesen kimarad lapunkból ez a rovat. Csalódtunk. Ugy látszik, hogy jobban rettegnek a Magyarországon uralkodó nyomortól, mint az itt uralkodó válságos időkötől. Még mindig jönnek ide Magyarországból. Jönnek hétről-hétre, ha mindjárt kevesen is. A lefolyt héten megint valamivel többen, mint a múlt héten. Ötszázötvennyel érkeztek a new yorki kikötőbe, köztük 91 magyar, 229 tót, 75 sváb, 77 horvát és 39 román.

New York államban maradt 13 magyar, 29 tót, 4 sváb, 6 horvát és egy román. Pennsylvania-ba ment 11 magyar, 36 tót, 8 sváb, 2 horvát és 2 román. Ohio államba utazott 16 magyar, 20 tót, 17 sváb, egy horvát és 9 román. New Jersey államba ment 6 magyar, 27 tót, 6 sváb, 14 horvát és 2 román. Connecticutbe utazott 4 magyar, 11 tót, 2 sváb, 3 horvát. West Virginiába ment 3 magyar, 14 tót, 5 horvát és egy román. Missouriba utazott 3 magyar, 11 tót, 12 sváb, 5 horvát. Michiganba ment 3 magyar, 14 tót, 11 horvát és 6 román. Delawareba utazott 2 magyar és egy horvát. Illinois államba ment 5 magyar, 23 tót, 14 horvát és 8 román.

TÁRCZA.

A FARAGÓ-UTCAI GYLKOSSÁG.

Irta: Vértési Arnold.

A Faragó-utca 93. számú házában összeszaladtak az emberek. Nagy békaszárnya volt, sok szegény ember lakott benne egyszerűen, kétszobás lakásokban. Az most mind fölsietett a harmadik emeletre, ahol történt valami.

Hogy mi? — azt kérdezték egyik a másiktól, ijedten, kíváncsian. Összevissza kiabált a sok asszony. Mert többnyire asszonynép volt, a férfi ilyenkor a gyárban van, vagy egybeült a dolga után. Csak éppen egy-két lézengő, munka nélkül levő férfit lehetett ott látni a sok asszonyféle közt.

A kis öreg sánta szabó, aki a harmadik emeleten lakott egy udvari szobácskában, s otthon szokott dolgozni, ha kapott egy kis varni valót, nagy buzgósággal magyarázta az összetódult sokaságnak:

— Hát így volt. Én hallottam meg legelőször, hogy az az ember megint veszekedik a feleségével. Most jött haza, fényes nappal, valahol korhelykedett megint az éjjel. Minek az ilyen embernek a feleség? Hogy legyen kit ütni-vern? Meg se kéne engedni az ilyen embernek, hogy felesége legyen. Már én csak azt mondom...

De az összeszaladt nép egyebet akart hallani. Hogy történt a gyilkosság? Meghalt igazán az asszony?

Már egy csoport bement a lakásba, amely ott volt mindjárt az öreg szabóné mellett. Mások csak a nyitva maradt ajtón át kandikáltak be, félen, borzongva. És mindenki lármázott, jajveszekelt, átkozódott. Szidták azt a gazembert, a gyilkost.

— Ha én láttam volna, ki nem szabadul a markomból, — szolt egy lakatoslegény ingujjban, könyökig felgyűrve ingének mind a két ujját.

De az az ember már nem volt itt. Mint az eszeveszett, leszaladt a lépcsőn. Többen látták, de nem tartóztatta fel senki. Csak mikor a harmadik emeletről kezdtek lekiabálni: „gyilkos, fogják

Indianába utazott 20 magyar, 26 tót, 14 sváb, 2 horvát és 10 román. Wisconsinba ment 5 magyar, 18 tót, 12 sváb, 8 horvát. Californiába utazott 4, Colorado-ba egy horvát.

AZ ÚJ REF. EGYHÁZKÖZSÉG NEW YORKBAN. Említettük, hogy New Yorkban új magyar ref. egyház-köztség alakult, amelynek tiszt. Harsányi László ur a lelkesze. A presbiterian egyház átengedte az új magyar egyház-köztségnek a 14-ik utca és második avenue sarkán levő nagy templom kápolnáját, amelyben márczius tizenötödikén volt az első istentisztelet. Most vasárnap már számosan látogattak meg az istentiszteletet. Nagyt. Harsányi István bridgeporti ref. lelkesze prédikált és szavai, melyek az igaz meggyőződés bélyegét hordták magukon, nem egy új hívet toboroztak az új egyház-községnek, amelynek fiatal lelkesze komoly czélokkal és e czélok megvalósítására komoly törekvéssel jött New Yorkba. A komoly törekvéssel a siker elmaradni nem fog.

MAGYAR PÖETRY. — LOEW N. VILMOS ÚJ MŰVE. Ismételve említettük, hogy Loew N. Vilmos, a híres Petőfi-fordító, újabb angol könyvet rendezett sajtó alá, amely könyvben a magyar költészet remekait fogja az amerikai angol olvasóközönségnek bemutatni. Alkalmunk volt a kéziratot áttekinteni s ez okból büszke örömmel nézünk a könyv megjelenése elé, mely több amerikai barátot fog szerezni a magyar néphez s a magyar névnek, mint akármennyi népgyűlés és felvonulás. Loew N. Vilmos, Petőfi költeményeinek és Madách „Ember tragédiájának” fordítója oly munkát végzett, amelyvel méltán fog büszkélkedni minden amerikai magyar.

A fordítások között találtunk körülbelül 75 gyönyörű magyar népdalt, kétszáz válogatott műalkotmányt, ódát, himnuszt, rhapszodiát, elegiát, bölcselő éneket, tankölteményt, idillt, verses elbeszélést, balladát.

Ezzel a könyvvel Loew N. Vilmos szobrot emel a magyarságnak. E szobor emeléséhez hozzá kell járulnunk mindannyiunknak. Meg kell rendelnünk a könyvet, amelynek megrendelési ára EGY DOLLÁR. Megjelenés után jóval drágább lesz. Megrendeléseket elfogadunk mi is. Minden meg-

meg, akkor mozdultak meg odalent is lakásaikból az emberek. Egyik-másik, aki bátrabb volt, utána sietett az utcára, kiabálva:

— Gyilkos, fogják meg!

De hol járt az már akkor! Nem is látták.

A házmasterné keservesen sopánkodott:

— Jézusom, mit fog mondani a háziur? Ebben a szerencsétlen házban mindig történik valami. Itt olyan partajok laknak. Pedig már a multkor megmondta a háziur:

— Több botrány ne legyen.

De hát mit tehet arról a szegény házmasterné, hogy ilyen lakók jönnek ide? Egyiknek síncs a homlokára írva, hogy mit fog csinálni. És ezek olyan tisztességes fajtának látszóttak, olyan uriféleknek. Ki gondolta volna, hogy már az első fertályban adósok maradnak a házbérről? És mindig csak hitetgik az embert, hogy no most... no a jövő elsején... Szeretném tudni, ki fizeti meg már most a házbért?

Ebből töprengésében szinte elfelejtett a mentőknek telefonálni. De már a szatócs, akinek földszint, a kapu mellett van a boltoskájá, elvégezte helyette. Átszaladt a szomszéd kávéháza s onnan telefonozott. Egy gyereket elküldött a rendőrt is a másik utcába.

Egyáltalán úgy intézkedett, mint aki itt a főszemély. A rendőrt is ő kísérte fel a harmadik emeletre s ő szolt hársány hangon:

— Helyet! Helyet!

Nagyon nehezen lehetett áttörni a sokaságon. Mind ott tolongott a folyosón az ajtó előtt és bent a szűk kis konyhában, ahol a leszárt asszony feküdt, sápadtan, mozdulatlan, szeme lehunyva, mellette egy véres konyhakés. A ruhája is csupa vér.

— Szegényke, milyen fiatal! — szánakoztak rajta a körülötte állók.

— Az Isten verje meg a gyilkost! — kiabáltak mások.

— Fel kellene akasztani. Nem kéne irtalmazni az ilyenek. A legtöbben azt akarták tudni, vajjon meghalt-e? Ugy fekszik ott, mint ha nem volna már benne élet. De senki sem mert hozzányulni. Az ilyen sze-

rendelés így czimzendő: BEVÁNDORLÓ, 327 East 13 street, NEW YORK.

MÁRCZIUS 15. PHOENIXVILLE. Kissé meglepő kaptuk híret annak, hogy a phoenixvillei ref. egyház rendes szokásához híven, ez évben is a nagy naphoz méltóan ünnepelte meg márczius 15-ikét. Sőt ez évben nem csupán az egyház tagjai maguk ünnepeltek, hanem a helybeli magyar egyletek is, sőt az összmagyarság is kivette részét az ünnepségből, mint ahogy ki is kell azt vennie minden jó magyarnak. Tehették ezt annyival is inkább, mivel vasárnapra esvén márczius 15-ike, megjelenhetett azon mindenki, kiben hazája iránt a legkisebb szeretet él.

Az ünnepély délután 3 órakor vette kezdetét a ref. templomban, hova a phoenixvillei I. M. B. S. Egylet és a Phoenixvillei Mátyás Kir. B. S. Egylet tagjai jelvényesen, zászlóik alatt, a phoenixvillei I. magyar fúvós zenekar hangjai mellett vonultak fel a legszebb rendben. Itt Bercsényi László ref. lelkesze tartott az ünnepély méltóságához illő alkalmi szónoklatot rendes istentisztelet keretében, szövege beszédében a Márczius 15. három szent jelszaváról, a Szabadság, Egyenlőség, Testvériségről. Majd az istentisztelet végeztével az egyletek ismét sorakozván, velük együtt az egész közönség a magyar banda összlhangzatos zenéjét kísérve rukkolt a Temperence Hallba, hol az ünnepély másik része vette kezdetét.

A megnyitást Csatlós András, a Phoenixvillei I. M. B. S. Egylet elnöke jól átmondott és szíven előadott beszédével végezte, mely után a közönség felállva, együttesen énekelte el himnuszunkat: „Isten, áldd meg a magyart”. Ezután Nagy Erzsike Szabó László new brunswicki ref. lelkesze „Márczius 15-ike” című költeményét szavalta el igen ügyes előadással, kit Tember József követett Petőfi „Nemzeti dal”-ával.

A következő szavaltat Füstös András tartotta, előadva Rudnyánszky Gyula „Emlékezés 1848-ra” cz. költeményét. Az ünnepi beszédet tartotta meg ezután nagyt. Bede László konventi kiküldött ur, kinek hazafias lelkieltől áthatott beszédét mély figyelemmel hallgatta végig, s majd tapsárván juttatva a közönség. Úgyes szavaltatokat tartottak még ezután: Bucskai József, Benicz Lajos, Gécsi Sándor egyleti tagok, előadva a „Riadó”, „Szabadság napján” és „Üzenet az ó-házába” című költeményeket, Farkas Éva pedig is-

gény nép fél, hogy a törvénnyel lesz baja.

De ihol a rendőr. Annak helyet csinálnak. Az öreg szabó is besántikál utána. Őt tessék meghallgatni, ő majd elmondja. Ő hallotta legelőször a sívalkodást. De azt gondolta, hogy az az ember csak ütlegel a feleségét. Máskor is megtette. Eleinte, mikor ide költöztek, nem tette; de az utolsó időben nagyon neki adta magát az ivásnak és akkor olyan volt, mint az örült.

— A feleségem mondta is ennek a szegény fiatal asszonynak: „Ugyan, lekem, miért téri? Hagyja itt ezt a rossz embert.” Ugy-e, Rézi, mondatd neki? De ő csak nem akarta. Ne beszéljünk olyat neki. Lajos nem rossz ember, csak sok a baja szegénynek. Nem tud állást kapni és az elkeseri. Pedig milyen tanult, milyen okos és milyen szép verset tud írni. Mutatta is a feleségemnek: no nézze! Igaz-e, Rézi? Olyan szerelmes versek voltak, te édes, te anygal... No már ahogy szokták. De mi ahhoz nem értünk, kérem. És a feleségem mondta: nagyon szép, kérem, de a kenyér, kérem, a kenyér, az a fő. És láttuk, hogy mindent a zálogházba hordanak. „Te Samu, — mondta a feleségem, — meglátod, nem lesz jó vége.” Én is azt mondtam: nem lesz jó vége.

A szatócs, aki erélyes férfin, megvető nyilatkozatba foglalta véleményét: — Locogás-fecsegés. Tessék a dologra térni.

Aközben megérkezett a rendőrtisztviselő, aki a háziakat kihallgatja s az öreg szabó újra belekezd a mondókájába:

— Hát így volt, kérem. A feleségem azt mondta nekem: „Samu, ez a mi szomszédunk sehogyse teszlik nekem. Lesüt a szemét s úgy jár-lek, mint aki elvesztette az esztét.” Hallottuk, hogy civakodik szegény báránykával, az meg mint a bárány hallgatja. „Már megint kacsingattál arra a löcsalúrra?” Az kérem, Stern ur, aki az első emeleten lakik és a bankban van hivatala. De egy szó sem igaz, kérem, szegény asszonyka nem kacsingatott senkire. Hanem a dühös ember csak folytatja: „Szabadulni akar nál tőlem,

MAGYAR AMERIKAI BANK

ALLAMI BANK

Elnök: W. H. BRYAN, volt állami bankvizsgáló.

32 BROADWAY - - NEW YORK

Ha biztos helyen akarja pénzt tartani, vigye a **MAGYAR AMERIKAI BANKBA**,

mert ez az egyedüli magyar, állami felügyelet alatt álló pénzüintézet Amerikában, \$200.000.00 alaptőkével és tartalékkal.

Abban a bankban van pénze legbiztosabb helyen, mert arra az állam ügyel fel és betétjére magas kamatot ad. Magyarországi képviselője a Magyar Pénzüintézet Központi Hitelbankja és az ennek közelébe tartozó 450 vidéki pénzüintézet 1000 millió korona alaptőke és betéttel.

BETÉTEKET CHECK ACCOUNTRA ELFOGAD.

Levélbeni megkeresésre is készséggel szolgál felvilágosítással.

meretlen szerző által írott „Márczius 15-ike” című költeményt szavalta el a legkifogástalanabb hangsúlyozással és kitűnő előadással, miért is a közönség részéről bő taps és éljen volt jutalma. Végül Bercsényi László ref. lelkesze tartotta meg záróbeszédét, melyben rámutatott édes hazánk jelenlegi politikai helyzetére, esetetve a kormányra jutott függetlenségi pártnak kevés, mondhatni semmi eredményű munkáját, ügyes párhuzamot vonva 1848 márczius 15 és 1908 márczius 15 között. Feltüntetve az akkor kivívott, de még ma is megvalósítatlan eredményeket s a kormányon levő függetlenségi párt hibáit. Figyelmeztette a honfitársakat a netalán ismét bekövetkező veszedelmére hazánkban s felhívta arra, hogy ne csak énekeljék a Kossuth-nóta szavait:

„Ha még egyszer azt üzeni,

Mindnyájunknak el kell menni!”

hanem valósítsák is meg. — Zúgó éljenzés és tapsvihar volt a felelet szavaira, valamint a „Kossuth Lajos azt üzenté” emléke, mely után még a Szózatot együttesen énekelve, a közönség szétoszlott.

HÁZASÁGI ÉVFORDULÓ. Roth Péter honfitársunk, a magyarság által előszeretettel látogatott Monopol kávéház tulajdonosa, a napokban ünnepelte Weill Ella úrnővel kötött boldog házasságának tizedik évfordulóját. A new yorki magyar kolóniában nagy tiszteltnek mondható házaspárt családi ün-

nepélyük alkalmából közelből és távolból számosan keresték meg szerencsés kívánataikkal, amelyekhez mi is őszintén esatlakozunk. — Roth Péter ur husz év előtt származott ide Püspök-Ladányból s a legnehezebb munka árán küzdötte fel magát jelenlegi jólétébe. Küzdelmeiben kitartó társa volt a kedves felesége. A jubiláris pár boldog házasságából két gyönyörű leánygyermek származott.

ANGOL VENDÉGEK EGY MAGYAR EGYHÁZNÁL. Az Ohio állambeli Columbus magyar ref. egyháznak elüljárósága arról értesít bennünket, hogy a presbiterian egyházmegeye ez évi tavaszi közgyűlését f. évi április 13-án és 14-én fogja megtartani az ottani magyar református templomban. A columbusi magyarok bizvást kitüntetés-számba vehetik, hogy a negyven egyház közül az ő egyházukat érte a kitüntetés. A gyűlésen több vidéki előkelőség is részt fog venni. A columbusi magyar református egyház, bár tagjai közül sokan munka és kereset nélkül vannak ez idő szerint, mégis magyar vendégszeretettel fogja fogadni az amerikai vendégeket. Tiszteletükre disztribúciót fognak adni a magyar iskola helyiségében.

BRAUN A BALKÁN-FÉLSZIGETEN. Braun Márkus bevándorlási biztos, aki hivatalos európai körútjában nemrég Magyarországot is érintette, most a Balkán-államokat látogatja. A minap Belgrádból kaptunk tőle levelet.

le. Belétek egy czellába, hogy aludja ki mámorát.

Estefelé azonban a fiatal asszonnyal beszélhettek. A kórházi orvos megengette. Mert meglehet, hogy holnap már egyáltalán nem lehet vele beszélni, holnap már örökre lezárta lehet ajka. Rendkívül gyenge, olyan ez a fiatal test, mint a leőtört virágszál, a megelőző nyomoruságos élet, hiányos táplálkozás elvette minden erejét, hozzájárult most ez a nagy vérvesztés. Az orvos nem állhat jól, hogy megéri a holnapot. Ha tehát szükséges a kihallgatása, tessék most kihallgatni, de csak kiméletesen, ki ne fárasztják, csak éppen az elkerülhetetlenre tessék szorítkozni.

A fiatal asszony felelt minden kérdésre. Bágyadtan, csendesen, alig hallható szóval, de értelmesen és határozottan. Nem igaz, hogy őt az ura meg akarta ölni. Már miért akarta volna? Ők szerették egymást.

— Nem az uram, nem, nem, én magam cselekedtem.

A rendőrtisztviselő hitetlenül rázta fejét:

— A házbeliek másképp adják elő. Azt mondják, hogy az ura féltékeny volt és durván bánt önnel.

— A házbeliek csalódnak. Az uram kissé heves természetű volt, de szeretett. Én értem keveredtem a családjával is vizsálya. Túrte, hogy atyja kitagadja. Inkább választotta a nyomoruságot, mégsem hagyott el. Oh, ő nagyon szeretett és én is őt.

A rendőrtisztviselő nem akarta felizgatni:

— Kérem, csendesdjék. Mi ugyanis kipuhatoljuk az igazságot. De szeretnénk öntől hallani.

A betegem látszott, hogy nagyon felindult, de mosolyogni próbált:

— Az igazságot akarják hallani? Az igazság az, amit én mondok, nem az, amit talán kicsikarhatnak olyan embertől, aki egészen öntudatlan állapotban volt, mikor én az öngyilkosságot elkövettem.

— Hát erővel azt akarja elhíttetni velünk, hogy önmaga követte el?

Braun ur a Balkán-félszigetről Görögországba s onnan Ázsiába fog átrándulni. Április végével visszajön az Egyesült Államokba.

MÁRCZIUS 15 WHARTONBAN. A New Jersey állambeli Whartonnak és környékének magyarsága is kegyelettel ünnepelte meg a nagy napot. Az ünnepi szónok *Bojár Lajos* ev. ref. lelkész volt, aki megnyitott imája után elmondott magasszónyalású beszédével lelkesedést öntött a hallgatóság szívébe, lelkébe. Utána *Bertha Miklós* szavalt kellő hévvel egy alkalmi költeményt.

Az ünnepély színelőadással volt egybekötve. A „*Legény bolondja*” került színre. A nő szereplők között leginkább *Bertha Miklós* tűntette ki magát a Kati szerepében. A sok tapsra derekasan rászolgált. A többi szerepeket szépen töltötték be *Kovács Jánosné*, *Horváth Juliska*, *Juhász Juliska*, *Balázs Ella*, *Szerdi Zsófia* és *Kornelina Mariska*. A férfiszereplők között *Vas János*, *Turi Gergely* szerepében aratott elismerést. *Szilágyi József*, *Zsuzsanna László*, *Gergely Sándor*, *Király János*, *Sollár Pál* és *Pethő István* is szépen festettek a színpadon. — Az ünnepély után befolyt 40 dollárnyi tiszta jövedelme a ref. egyház javára fordították. A rendezőség pedig ezúton mond köszönetet a közreműködőknek, valamint a whartoni és környékbeli magyarságnak.

CSALÁDI ÖRÖM. Az Ohio állambeli Youngstownban lakó *Spitko András* honfitársunkat szép leánygyermekkel ajándékozta meg a neje. A leánykát *Juliska* és *Aranka* nevekre keresztelték. Mint keresztszülők *Benczur Kálmán* és neje szerepeltek. — *Spitkónak* sok szerencsét kívánunk az örvendés szaporodáshoz.

„GÜL BABA” NEW YORKBAN. A new yorki magyar színtársulat tudvaleg belehalt hosszas gyötrelmeibe. Most újból feltámadt — egynapos életre. Holnapután, vasárnap délután 3 órakor ugyanis régi főhadiszállásukban, a 11-ik utcában levő *Webster Hallban* megint rendeznek egy előadást. *Martos Ferencz* gyönyörű operettjét, *Gül Babát* hozzák színre *Horváth Lajos* jutalomjátékául. *Horváth* törekvő színésznek bizonyult, aki megérdemli a magyarok pártfogását. — *Horváth* iránti kollégiai jóindulatból *Thury Ilona* is közreműködik.

— Én magam.
— De hiszen ennek minden körülmény ellene mond. Miért futott volna el akkor férje, ha ártatlan? Látja, ez nem természetes. Ez maga elég bizonyíték.

A nő hevesen ellentmondott:
— Az mit sem bizonyít. Megrémult, azért futott el. Mondtam már, hogy nem volt beszámítható állapotban.

A rendőrtisztviselőt azonban nem győzték meg az asszony szavai:

— Hát nem akarja bevallani az igazat? Látja, kérem, amit mond, az egészen hihetetlen. Miért akarta volna megölni magát? Hiszen azt mondja, hogy szerették egymást és nem volt önközött semmi viszály, hát akkor miért ölte volna meg magát?

— Nem tudja megérteni? — szól az asszony s valami lázas, ragyogó fény villant meg szemében. — Meg akartam menteni szegény Gézát a további nyomorúságtól. Láttam, hogy nem boldogultunk, hiába próbált szegény valami kenyérkeresetet találni. Minden hiábavaló volt, nem volt rajtunk Isten áldása. Egyikünknek el kellett menni ebből az életből, hogy a másik megélhesen. Halálom után kibékült volna atyjával, visszatérhetett volna a jöltébe. Érti már most?

A rendőrtisztviselő nem faggatta tovább kérdéseivel. Ha teljesen magára vállalja az asszony, nincs tovább mit kutatni. Lehet, hogy csakugyan ugyan, ahogy mondja szegény. Vannak ilyen önfeláldozó teremtések.

Némi kétség maradt ugyan a sokat tapasztalt és gyanakodóhoz szokott hivatalnoknak; de bármint legyen is a dolog, a rendőrségnek nincs több teendője. Ki kell bocsátani azt az embert is, akit elfogtak.

A rendőrtisztviselő megnyugtatta az asszonyt, aki látni óhajtott volna férjét:

— Meg fogja látni.
Késő este egy bambaképi, dülöngöző járásu ember jött a kórházba. A nyelve nehezen mozgott s csak dadogva tudta kinyögni, hogy mit akar. A feleség akarja meglátogatni.

VANDERBILT GLADYS IR.

Gróf Széchenyi Lászlónak levele egy barátjánéhoz.

A nem létező angol eredetiből fordította: *Dr. Hódinka Tivadar.*

Miss Lucy Glenwood, New York.
Mikor az unalmas Howard-házaspár még unalmasabb estélyen New Yorkban utólszor találkoztunk, megígérted Neked, édes, hogy mielőtt benyomádkodik tengerre ugy, ahogy, leszűrdik lelkemen, új hazámból írott soraimmal azonnal felkereslek.

Jaj, de hol is kezdjem, mikor itt oly szép, oly megkapóan eredeti minden? Minden. Maga az ország, amely tümevényes természeti szépségeivel olyan, mint egy földreceptent paradicsom; népe, amelyről egyelőre csak annyit, hogy a tömördek társadalmi osztály között van egy, amelynek dzsentimenjei nyaranta — képzeljed! — bő, fehér, kimondataiban járnak, s mondhatom, hogy pompásan festenek.

Ha a történelmi időrendet akarom szem előtt tartani, a nagy óceánon elöltötött nászutunkról, az édesről, a felejthetetlenről kellene mesélnem, de hát azt csak próbálni lehet és nem leírni. [Igaz, az a gyáva Henry még most sem mert nyilatkozni előttem? És, ha ő nem nyilatkozik, miért nem nyilatkozol Te?] Nászutunkról tehát csak annyit, hogy Laczim az, aminek gondoltam. Férfi.

Mikor — a mézes-hetek örömeit tovább fűződik — falusi magányunkba, egy remek fekvésű s pazar fényvel és kényelemmel berendezett kastélyba megérkeztünk, már várt reánk férjemenk fogadásunkra egybegyűlt nagyszámú rokonság. Csupa telivér mágán, csupa történelmi név, lányostól, asszonyostól. Eleinte kissé feszélyeztetten éreztem magamat közöttük, midőn azonban láttam, hogy mily őszinte barátsággal fogadnak, hogy mily fentartás nélküli, igaz, atyafiságos szeretettel nézik el egyszerű Vanderbilt-mivoltomat, lassanként én is nekibátorodtam, s a Lukullus lakomáira emlékeztető pompás estebédnél, fenséges cigánymuzsika mellett, már virag kezeztintgattam a derék magyar urakkal, akikről ez első találkozás alkalmával eszpán annyit sikerült megállapítanom,

— Már ma késő, majd holnap, — mondták neki.
— Ugy látszott, mintha nem értené. Még egyszer kellett neki ismételnem: — Jöjjön holnap.

Akkor azután kibotorkált. De nem ment messzebb, a kapu előtt ledől a kövezetre.

— Hallja, — szólította meg a közelben álló rendőr — itt nem lehet tanyázni az utcán. Menjen haza, ha aludni akar.

Feltápáskodott s odább botorkált. Haza azonban nem ment, csak szanaszét kóválygott egész éjjel.

Lassanként elszállt fejből a mámor s mikor reggel egy didergő, sápadt, öszszetört alak jelent meg a kórházban, senki sem ismert volna rá a tegnapi esti részeg emberre.

A felesége után kérdezősködött, féltéken, remegve.

Egy pillanatilag haboztak a felelettel.

— Meghalt? — ordított a kétségbeesett ember.

Az inspekciós orvos csak a fejével intett, hogy igen.

Egy óra múlva a rendőrségen jelentkezett a szerencsétlen ember.

— Megölttem a feleségemet. Zárjanak be. Akaszszanak fel!

Ugyanazon tisztviselő elé került, aki előtt tegnap volt.

— Nem értem, — szól az, élesen reá függesztve vizsgáló szemét. — Itt a jegyzőkönyv. Nejének a vallomása, hogy öngyilkosság volt. Már most melyik az igaz?

— Amit én mondok, — felelt a sápadt fiatal ember. — Megölttem egy anglyalt s megérdemlem az akasztófát.

P Á R I Á K.

E jelen szám utolsó oldalán közöljük le *Pap Mariska* „PÁRIÁK” című zsalakos elbeszélését. Ez elbeszélést azzal ajánljuk olvasóink figyelmébe, hogy azt ne csak figyelemmel olvassák, de gondolkodozzanak is rajta.

hogy nagyobbára rendkívül csinosak, fesztelen és mégis diszkrét modoruk [bár tüzes, merész pillantásukban sok az indiszkréczió], emellett pedig áltözködésükben a szolid eleganciának utóérhetetlen művészei. Ami lányikat, asszonyikat illeti: hiányozván lényükből az amerikai nő férfias darabossága, enniivalón bájosak. Nagyonbész a külföld divat-metropoliszaiban készült ruháik pedig nem is ruhák, hanem ruhának nevezett álmok, költemények.

Asztaltöntés után férjemenk s egyik nagyjénél megtekintettük jövendőbeli otthonomat. Ah, édes Lucy, arról a raffináltan előkelő izlésről, amely ily vérbeli magyar arisztokrata urlikát s ennek berendezését jellemzi, a mi nyársolgár acél-, hús-, petroleum-, szén- stb. mágánainknak, országokat érő vagyonuk mellett sines fogalmuk! Mert azt tanulni nem lehet, abba születni kell. De, hogy tárgyamtól el ne térjek: Kissé megdöbbenem, amikor férjemenk nagyjénje egy sor egymásba nyíló, végtelenül édes, puha, barátságos szobára — valóságos lányfészkekre — mutatott s felém fordulva, francziául [mert azt tudnod kell, édesem, hogy az osztályunkbeliek Magyarországon sok-sok nyelvet beszélnek. Még a magyart is!] szólt: „Kedvesem, ez az Ön lakosztálya; férjéé kissé távolabb, az épület balszárnyán.” Mondom, kissé megdöbbenem, Laczim azonban csakhamar megnyugtatótt...

Nos, aztán... aztán... mikor a látogatások illembeli ideje elérkezett, egymásután kerestük fel legközelebbi családait. Mindenütt, mindenhol ugyanaz a lekötelezően szíves, barátságos fogadtatás, paránya nélkül a leereszkedésnek. Majd jöttek a viszontlátogatások, s jött a mulatságok szakadatlan sora. Nagy ég, hogy tud ez a mi főrangú világunk éni! Mily utánozhatatlan művészettel! Míg a Ti [bocsáss meg, édes, öszinteségemért] éhietlen társadalmatok a pórias munkán kívül egyebhez sem ért, itt csak az dolgozik, akinek nincs más időtöltése, vagy aki rá van szorult.

Megismerkedtem az ország állami és társadalmi életének összes előkelőségeivel. Ismerem Andrássy Duci gróft, a kiváló belügyért, akinek, állítólag, van valami fiatalkori bűne. Egy államjogi munka, vagy ilyesmi. Ismerem a nagyhirű oratórt, Apponyi Albert gróft, aki még híreml is nagyobb; a polgáriházasságos Wekerle Sándort, akinek hatalmas méretű, karakterisztikus fejből szinte sugárzik a szörnyű fináncstudomány; Kossuth Ferenczet, aki nem oly gögös, büszke, összeférltetlen természetű, mint volt néhai atyja, akinek — tudvaleg — még a Habsburg-családdal, ezzel az igazán eléggé „uri” családdal való barátság is derogált; stb.

Még valamit a politikáról, erről az egész Magyarországon legnépszerűbb időtöltésről is kellene írnom, de ehhez ma még igazán keveset értek. Annyit tudok mindössze, hogy a tömördek párt között van egy, „a függetlenségi párt”, amelynek tagjai arról neveztesek, hogy míg kormányra nem jutottak, vérengző tigrisek voltak, mikor ez bekövetkezett, szelid bárányokká lőnek. Tudom továbbá, hogy az ország nagyon szerencsétlen, mert csupán az év bizonyos — korlátolt számú — napjain van királya. Hogy a többi napokon mit csinálnak király nélkül? valóban fel nem foghatom.

A nyarat Svájcz egyik vadregényes helyén töltöttük. Igaz, vannak itthon Kárpátaink, amelyek természeti pompában felülmúlják Tell Vilmos hazáját, de hát tudod, édes, itthon nyaralni nem divat.

De talán már'elég is volt. Most már rajtad a sor. Te írjál, édes, mindenről, de mindenről. Isten veled! Ezerszer csókól

Budapest, 1908. szept. 15.
szerető barátinód:
Gladys Vanderbilt,
gróf Széchenyi Lászlóné.
U. i.: Az udvarnál e tél folyamán mutatatom be.

UTAZÓ ÜGYNÖKÖKET

keres a *Bevándorló* kiadóhivatala. Irni-olvasni tudó magyar emberek, akik a pontos elszámolás iránt biztosítékot képesek nyujtani, jelentkezzenek akár személyesen, akár levélben. Cím: BEVÁNDORLÓ 327 East 13 street, NEW YORK.

MINDEN MÁS VONALNAL OLCSÓBB UTAZÁS EURÓPÁBA
New York - Rotterdam
az „orosz-amerikai vonalak” gyors hajóin.
KÉNYELMES ELHELYEZÉS! KÜLÖN SZOBÁKBAN!
KITÜNŐ ELLÁTÁS! FIGYELMES KISZOLGÁLÁS!
UTAZÁSI IDŐTARTAM 7—12 NAP!
MÁSODOSZTÁLY \$45. -- HARMADOSZTÁLY \$24.
KÖZVETLEN ÖSSZEKÖTTETÉSEK
ANTWERPEN, BREMEN és HAMBURGBA.
LÁNG JÓZSEF
a „NEMZETKÖZI UTAZÁSI IRODA ÉS PÉNZVÁLTÓ TÁRSASÁG” igazgatója.
496 SECOND AVENUE, NEW YORK, N. Y.
Cor., 78th Street.
Magyar banküzlet — Leggyorsabb pénzküldés.
Irjanak menetrendért. — Irjanak prospektusért.

KIS TÜKÖR. BRYAN NYILATKOZIK.

Apróságok az amerikai magyarság köréből.

Az élelmes medikus. Az ebben a rovatban már gyakorta említett magyar medikussal történt az alábbi kis dolog. Napok óta komoran lehorgasztott fejjel járt fel s alá. Magában mormogott mindig s ha megszólították, mérgesen felelt.

Aztán hirtelen megváltozott. Kedélyes, beszédes lett, vig és barátságos s magában legfeljebb csak akkor mormog, ha nem szelel a szivarja.

Kivánsi voltam én is, más is, mi okozta a nagy és hirtelen változást. A véletlen adta meg velem a feleletet.

Vacsora után voltunk. A jó fekete kávé és a még jobb szivar közlekenynyé tették a medikust. Hátradől a kényelmes hintaszékben, nyugot szippantott a szivarjából és így szólt:

— Még ilyen komisz napjaim nem voltak életemben, mint a mult héten.

— Miért?
— Vizsgáztam. Egész héten, reggeltől estig vizsgáztam. Majd meghaltam a drukkától, mi lesz. Tudtam mindent, mégis drukkoltam. Hanem sikerült, különösen az utolsó, az nagyon jól sikerült.

Mosolygásra vált arczczal folytatta:
— Belgyógyászatból adtak fel olyan kérdést, hogy a szemem-szám elállott. Azt kérdezte a professzorom, hogy ilyen és ilyen tünetek között előforduló betegség esetén mit tennék? Nem tudtam rá felelni, de, gondoltam, egy ügyesen alkalmazott tréfa még megmenhett s hirtelen így feleltem: konzultációra hívnam a tanár urat.

A jogtanácsos ur. Beállit Hunfaly Hugóhoz, a furfangos ügyvédhez egy magyar és így szólt:
— Messzeuszik [Massachussetts] államból jöttem a miszter jogtanácsos urhoz, ha segítene a troblimon. — S elmondta, mi hozta őt New Yorkba s miben kéri a furfangos ügyvéd segítségét.

Feltűnt azonban a furfangos ügyvédnek, hogy a magyar minden harmadik szava „miszter jogtanácsos ur” volt. Szóvá is tette.

— Mondja csak, barátom, miért nevez maga engem mindig jogtanácsosnak?

— Hát azért, mert én azt tartom, hogy mentül kevesebb van valamiből, annál többet ér. Ösztán látom, hogy a többi ügyvéd ur, aki hirdet, mind csak ügyvéd ur, pedig, ha jogtanácsos ur volna, azt is hirdetné, mint a mr. jogtanácsos ur. Azt hiszem, hogy miután a magyarok között csak a miszter jogtanácsos ur joggal van, hát a jogtanácsos ur mind közt a legnagyobb ur.

— No, no, nem egészen úgy áll talán a dolog még sem, barátom. Hiszen ha ügy volna, akkor a hóhér nagyobb ur volna, mint az ügyvéd, vagy a bíró.

— Hászé hát nagyobb is.

— Aztán miből gondolná?

— Miből? Hát csak abból, hogy az ügyvéd csak a bíró elé vezető a szegényt, a bíró a hóhér elé, de a hóhér egyenesen az Ur ítélőszéke elé.

A Magyar Amerikai Bank és a „Nap”.

Mi is megelékeztünk azokról a támadásokról, amiket a budapesti „A Nap” című újság az utóbbi időben a *Magyar Amerikai Bank* ellen intézett. E támadások visszatartására *Bryan H. Vilmos*, a bank elnöke levelet intézett a *Nap*-hoz, mely a nevezett lapnak márczius 12-ikéről keltezett számában jelent meg. A levél így hangzik:

„A *Nap*” tekintetes szerkesztőségének, Budapest. Nagyrabecsült szerkesztő Ur! Becses lapjának február 13-iki és 15-iki számaiban két, a bankot érdeklő cikket jelent meg, amelyeknek angol fordítását ma kaptam kézhez. Miután e cikkek téves információk alapján támadják a bank vezetését is, tisztelettel kérem igen tisztelet szerkesztő urat, sziveskedjék e helyreigazító soraimnak becses lapjában helyet adni.

A bank legelső sorban is a magyar érdekek szolgálatát tartja szem előtt. Mint New York állami bank, soha olyan ténykedést ki nem fejtett, amely az állami bankokra vonatkozó szigorú törvényekkel ellenkezésbe hozhatta volna s éppen így lesz ez a jövőben is. Tekintet nélkül arra, hogy szegény munkás kivándorlóval, vagy egyéb felekkel van a banknak dolga, mindenki egyaránt szives és feltétlenül becsületes kezelésben részesül a Magyar Amerikai Bankkal való érintkezésében, ezt hangsúlyozhatom, amíg ennek a banknak az elnöke vagyok.

A részvényesek legutóbb tartott évi közgyűlése az amerikai magyarság egyik elismert legkiválóbb köztisztelőben álló vezéralakját, dr. Gerster Árpád orvostanár urat az igazgatóságba egyhangulag beválasztotta, hasonlóképpen dr. Czukor Mór tekintélyes magyar ügyvédet jogtanácsossá nevezte ki. A bank szerkesztése körüli tevékenységét választották meg alelnöknek annak idején *Boross Jenő* urat.

A banknak a new yorki pénzüvilág előkelőségeiből választott tekintélyes igazgatósága van — utalok melékelt névsorra, — és ezt az Egyesült Államokban leginkább elismerik és kétségkívül megérdemli vállalatunk ugy az amerikai, mint a magyarországi magyarok bizalmát, támogatását.

Örömmel konstatalhatom, hogy a bank üzletfeleinek ötven százaléka magyar és, ha igen tisztelt Szerkesztő Ur lesz szives informáldni a bank működését illetőleg, bizonyára elismeri, hogy nincs ok kifogásoló megjegyzésre, de sőt inkább elismerés lehet a helyén. Igaz tisztelettel *W. H. Bryan*, elnök.

Atduk a levelet szó szerint. Tartalmából mindenkinek az ötlük a szemébe, hogy *Bryan* elnök szinte mentegetőzik azért, hogy *Boross Jenő* urat beválasztották alelnöknek. Ha *Boross* ur alkalmatlan erre az állásra, fel kell menteni alóla, ha pedig alkalmas arra, az elnöknek éppen a lapok támadásaira való tekintettel közösséget kell vállalnia vele.

Ugy halljuk különben, hogy *Hunwald Sándor* ur, aki mint üzletvezető tevékenykedett a bank körül, kilépett ebbeli állásából.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN.
A „Bevándorló” újságállalat: Makray Aladár.
Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
#27 EAST 13th STREET, NEW YORK.
Telefonszám: 4350 ORCHARD.
Pittsburgi iroda: 1415 FIFTH AVE., PITTSBURG, PA.
Irodavezető: dr. Hódinka Tivadar.
Passaic iroda: 16 Monroe St., Passaic, N. J.
Irodavezető: Rimaszécsi Szegedy Gyula.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
New York város egész évre \$3.—
Egyesült Államok egész évre \$2.50
Magyarország egész évre \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY.
Published by the „Immigrant” Publishing Co.
Aladár Makray.

Edited by MICHAEL SINGER.
Editorial Rooms: 327 East 13th St. New York.
Telephone: 4350 ORCHARD.
Pittsburg offices: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa.
Manager: dr. Theo. Hódinka.
Passaic offices: 16 Monroe St., Passaic, N. J.
Manager: J. R. Szegedy.

SUBSCRIPTION RATES:
For New York City, 1 year \$3.—
For the United States 1 year \$2.50
For Hungary, 1 year \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905,
at the Post Office at New York, N. Y., under
the act of Congress of March 3, 1879.

SZILÁNKOK.

— A függetlenségi pártnak odahaza konkurrencziája támadt. Megalakult a függetlenségibb, a negyvennyolcas halpárt. Az öreg Szappanos István az elnöke e legújabb hazafiaknak. Mert most már fokozatos hazafiak vannak Magyarországon. Jó hazafiak, jobb hazafiak, legjobb hazafiak.

— Szegény Magyarország! Attól tartunk, hogy a leves sorsára jut, amely körül tulsokan foglalatokodtak.

— De most már a magyar nők is ki akarják venni a részüket a haza megmentése dísz munkájából. A minap a képviselőházban jártak s nagyokat dikiéztak amellet, hogy a választói jog rájuk is kiterjedjék.

— Mi szívesen látjuk a nőknek küzdelmét. Adják meg nekik a választói jogot. És válaszuk be őket a törvényhozásba. Meglehet különben, hogy erre való tekintettel óhajtja a kormány a házszabályok szigorítását. Mert kétségtelen, hogy az asszony nyelvében hatalmas segédcsapatot nyerne az olstrukció.

— Németországban egy képviselő megsértette az újságírókat. Az újságírók nem kaptak elégtételt, hát sztrájkolnak. Erre pedig elhalasztották a birodalmi tanács ülését. Mert minék tartson a képviselő beszédét, ha nem kerülhet a neve az újságba?

— A new yorki példa hatott. A New Jersey állambeli Montelairén egy angol lelkész ugyanezek kijelentette, hogy sok a templom. Pedig nincs igaza sem a new yorki magyar, sem a montelairi angol lelkésznek. Nem a templom sok, de a hívő kevés. A hívőknek számát pedig maguk a lelkészek, azok a lelkészek aposztrofálták le, akik — kevesebb templomot akarnak.

— A Bevándorló e mai számának Hazai dolgok című rovatában épp oly érdekes, mint megdöbbentő hírrel találkoznak olvasóink. Makón ugyanis, a közigazgatási bizottság legutóbbi gyűlésén azt tárgyalták, hogy a nagylaki iskolának gyermekei nem ismerik — Magyarországot.

— Van tehát Magyarországon egy iskola, amelyben a gyermekeket megtanítják mindenre, csak arra nem, hogy létezik egy Magyarország. Történt pedig ez nem a Bach-korszakban, hanem annak a kormánynak idejében, amelynek egyik tagját Kossuth Ferencnek hívják.

KERESTETNEK

Előnyös feltételek mellett utazó újságírókat keresünk a Bevándorló részére. Irni-olvasni tudó magyar emberek kényelmes munka mellett jó megélhetést biztosíthatnak maguknak.

Csakis olyanok jelentkezzenek, akik a pontos elszámolás iránt biztosítékot képesek nyújtani. Jelentkezhetni személyesen, vagy levélben erre a címre: BEVÁNDORLÓ 327 East 13 street, NEW YORK CITY.

AMERIKAI DOLGOK.

MEGGYILKOLT BARÁT. New Yorkban a 29-ik utca egy házában üres lakásában meggyilkolta találták Bonnano Vincét, aki, mielőtt New Yorkba vándorolt volna Olaszországból, franciskánus-barát volt. Személyazonosságát a meggyilkoltnak öcsése állapította meg. A gyilkos kérekerítésére mozgósították az összes new yorki rendőröket, akik azonban eddig még csak nyomára sem akadtak.

HULLA A CSOMAGBAN. Portalesben, New Mexicóban a postamester egy meggyilkolt gyermeknek hulláját találta. A csomagot, melyben a hulla volt, az Illinois állambeli Woodstockból küldte egy asszony a New Mexico-i Roswell-be egy férfi címére. A csomagban a következő pár sor volt írva: „Nem tudtam mást tenni. Égesd el, vagy tégy vele valami mást, de azonban.” A csomagot átadták a rendőrségnek, mely megindította a vizsgálatot.

FÖLDRENGÉS. California államban kedden kisebb földrengést éreztek. Három egymásután következő földrengés volt észlelhető, amelynek azonban semmi néven nevezendő káros következménye nem volt.

DINAMITROBBANÁS. Tegnapelőtt hatalmas robbanás történt South Amboyban, New Jersey államban. A robbanás dőrejét még a szomszéd közei helységeken is hallották. A robbanás a Pennsylvania vasúttársaságnak most épülő hidján történt s a kár, amennyire eddig megállapítható, óriási. A robbanás minden valószínűség szerint nem a véletlen műve. Abból lehet ezt következtetni, hogy az utóbbi időben már három hidat akartak a levegőbe röpíteni az említett társaság sztrájkoló munkásai.

AZ OLASZ NEGYED SZENZÁCZIÓJA. Harmvennyolcz esztendő előtt vándorolt Amerikába Patti Pasquale, aki, akkor még mint 17 éves ifjú, foltzó suszternek csapott fel. Szorgalma, kitartása és élelmessége azonban szép vagyonhoz segítette. Tíz év előtt bankot nyitott, mely várakozáson felül jól sikerült s az olasz negyedben Patti ma már dúsgazdag embernek tartják. A fekete kéz bandának azonban utjában állott Patti, illetve irigvelték a pénzt. Egymás után érkeztek hozzá a fenyegető levelek. A múlt hetekben egy bombát robbantottak fel az üzlete előtt, mely New Yorkban az Elizabeth utcában van. Pár napra a bombamerénylet után egy Pelletro nevű ember revolverrel kezében állított be Pattihoz és pénzt követelt Pattitól, amit azonban ez megtagadott. Pelletro erre lövéddőzni kezdett s a dolog vége az lett, hogy Patti is revolverhez nyúlt és Pelletrot lelőtte. Patti persze elfogták, de hétfőn, miután megállapították, hogy jogos önvédelemből nyúlt fegyverhez, szabadon bocsátották. A fekete kéz banda erre felbujtogatta az olasz negyedet, azt hirdette, hogy a Patti bankja bukófélben van. A betevők megröhangták a bankot, és Patti 400.000 dollárt fizetett eddig ki. A bujtozatók azonban nem nyugodtak. A bankot tovább ostromoltatták és Patti, aki ellen most már valóságos hajza indult meg, daczára annak, hogy fizetéképes, kénytelen volt rokonainál bujdosni, mert a fenyegető levelekben, melyeket azelőtt nem vett komolyan, az áll, hogy ahol találják, ott lövik agyon.

NEM TETSZIK VILMOSNAK. Az amerikaiak Charlemagne Tower távozó nagykövét helyére dr. Hillt, volt külügyminiszeri államtitkárt akarták Berlinbe küldeni. A német kormány

azt az értesítést küldte Washingtonba, hogy Hillt ne küldjék Berlinbe. Vilmos császárnak vannak Hill ellen kifogásai. Hogy mik azok, senki sem tudja, de valószínű, hogy akkor, amikor Henrik porosz herceg Amerikában járt, az akkor külügyminiszeri államtitkár vagy nagyon sokat, vagy éppen ellenkezőleg semmit sem mondott Henriknek, a császár fivérének.

VANDERBILT-BOTRÁNY.

Alfréd felesége elhagyja az urát.

Amióta egy Vanderbilt-leány magyar mánásnak lett a felesége, mi magyarok kötelességszerűen melegebben érdeklődünk a Vanderbilt-család iránt. Hirt kell tehát adnunk a botránnyról, mely Széchenyi Gladys fivérének, Vanderbilt Grinne Alfréd feleségében lejátszódott. Tegnapelőtt a felesége kocsi-rakatta ugyanis a holmiját s a faképnél hagyta az urát.

A botránny okát New Yorknak legmerészebb angol lapjai sem merik megállapítani.

A BÉKE JELÉBEN.

Taft és a japán nagykövet Trentonban.

A New Jersey állambeli Trentonnak kereskedelmi kamarája a minap tartotta meg szokásos évi lakomáját. Ezen a lakomán két előkelő vendég vett részt: Taft hadügyminiszer és Takahira báró, Japánnak washingtoni nagykövete.

Ez a lakoma országos eseményné fejlődött azon beszéd folytán, melyet Taft, az Egyesült Államok hadügyminisztere, az ebéd folyamán mondott.

Taft körülbelül a következőket mondotta: A japán nagykövetnek visszaérkezése Amerikába, ahol mint békebiztos előkelő részt vett a Japán és Oroszország között megállapított békefeltételek létesítésében, ez országban annál nagyobb örömet keltett, mert egyes lapok folyton azt kürtölték világgá, hogy országunk és Japán között háboru van készülöben. A sanfranciscói eseményeket és a bevándorlási kérdést célszerűen tulozták és hajórajunknak a Csendes-Oceánba való kiküldését a háboru biztos előjelének jelentették. Ezen próféták egy hideg zuhanynak hatását érezték magukon, midőn a japán kormány látogatába hivta a hajórajunkat s mikor mi ezt a meghívást elfogadtuk.

Én magam, folytatva Taft, voltam Japánban s mikor a japánok császárával beszélgettem, meggyőződtem arról, hogy a keleti ország baráti érzelmeivel viseltetik iránjukban. A japánok Koreába és Formozába akarják a civilizáció áldásait vinni s így alig érnek rá, de eszükben sincsen, az Egyesült Államokkal háboruba keveredni.

Az amerikai hadügyminiszer e beszéde kétségtelenül eloszlatja a rémeket, amelyekkel egyes szenzációkat hajhászó lapok az Egyesült Államok népet ijesztgettek.

RANKINI I. MAGYAR MŰKEDVELŐ ÉS ÉNKÉPZŐKÖR.

— Alakult 1907. január hó 8-án. —
Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján a Schwartz-féle Hallban.
Elnök: Horváth János; alelnök: Bukorow Dusán; jegyző: Somovitz Sámuel; pénztárnok: Bukorow Dusán; pénzügyi titkár: Csapota Pál; vizsgalmi bizottság: Csetey Juliska k. a., Bodács Sámuel, Nagy Bertalan, Flás Istók, Penyós András; könyvtárnok: Kardos István.

HAJÓJEGYET VÁSÁROLNI ÉS PÉNZT AZO-HAZARA KÜLDENI LEGBIZTOSABB ÉS LEGJOBB
KISS EMIL
BANKÁRNÁL
TIZ ÉVE FENNÉL 104 SECOND AVE., NEW YORK IRJON ARJÓKÉRT

NÉMETH DEZSŐ

OKLEVELES
AMERIKAI MAGYAR ÜGYVÉD.
Peres és perenkívüli ügyek. Közjegyzői okmányok.
TÜZBIZTOSÍTÁS. — REAL ESTATE.
136 CHAPIN ST. (a Jefferson street sarkán)
SOUTH BEND, IND.

A NAGYVILÁGBÓL.

A CSÁSZÁR ÉS A KIRÁLY. Vilmos császár Velencében szerdán találkozott Victor Emánnel olasz királlyal. A király, aki Tittoni külügyminiszter társaságában ment Velencébe, vendégül látta a császárt.

HAJÓSZERENCSETLENSÉG. Tokióból kábelezik, hogy a Matsu Maru nevű gőzös nyílt tengeren összeütközött a Hidjoshi Maru gőzessel. Az előbbi, melyen 244 utas és 43 emberből álló legénység volt, elsüllyedt s alig pár ember volt megmenthető.

A JAPÁNOK TILTAKOZNAK. A japánoknak az elkolozott hajó miatt támadt kellenetlenségéből, daczára a dolog szerencsés megoldásának, újabb kellenetlenségei támadtak. A kínaiak ugyanis bojkottálták a japán árukat, mire a japán kormány azt követeli a kínai kormánytól, hogy a japán áruk elleni mozgalomnak minden erejével vegye elejét. A pekingi kormány szivesen meg is teszi, amit tenni tud, már csak azért is, mert ez a mozgalom, bár közvetve, a békés megegyezéssel megalkodó kínai kormány ellen irányul.

MANUEL BETEG. Lapunk múlt számában felemlítettük mi is a hirt, hogy Manuel portugál királynak karját ama seb következtében, melyet atyja és fivére meggyilkolása alkalmával kapott, le kell vágni. Ezt most hivatalosan megezáfolják Lisszabomból. Ez a czáfolat azonban inkább csak hivatalos, mint megegyező.

ZAVARGÁSOK. Brünnben egy katolikus egyet, melynek tagjai csehek, gyűlést tartott. A gyűlésen résztvevő nagybörbész cseh közönséget a szocialisták és radikális pártiak megtámadták. A jelenlevő papot a szocialisták leköpdösték, mire az egyet tagjai nem kimentek a szocialistáknak, akik nem nagyon védekeztek. A csetepátának a rendőrség vetett véget.

POSTATOLVAJOK. A francia vonal postahajóit az utóbbi időben folyvást meglopták. A postaszákból pénzeslevelek és értékpapirküldemények tűntek el. Most egy Rousseau nevű ember személyében elfogták a tolvajt s társaival együtt bírái elé állították.

LIPÓT NAGYBETEG. A belgák aggkoru, de ifjú szívű királya nagybeteg. Állandó orvosi kezelés alatt áll, szobáját nem szabad elhagynia s a hírek szerint, tekintettel magas életkorára, állapota aggasztó.

ROTHSCHILD ELFOGVA. A zürichi rendőrség Rothschildot, a bünding Wertheimer és Társa bankvezetőjét két letartóztatta. Rothschild 80.000 márka adósság hátrahagyásával szökött meg Bűdingből s a zürichi rendőrség megkeresésre tartóztatta őt le.

KITILTOTT UJSÁG. Bécsből kábelezik, hogy a magyar kormány egy Ausztriában szerkesztett katonai szaklapot, mely Magyarország belügyeibe is bele akart vonatkozni, kitiltott az ország területéről, sőt Jekelfalussy honvédelmi miniszter büntetés terhe alatt tiltotta meg a honvédtiszteknek, hogy az említett lap számára irjanak.

KATONAI BRUTALITÁS. Ausztriában állomásozó 4-ik gyalogezred egy őrmesterét a hadbírósgang rangvesztésre és 8 havi várfogságra ítélte, amiért az izraelita származású közlegényekkel szemben embertelen bánásmódot tanusított.

WAGNER RIKHÁRD ÖZVEGYE. Wagner Cosima asszony, a világhírű zeneszerző özvegye, mint Genéből kábelezik, súlyosan megbetegedett. Tekintettel 71 esztendő korára, állapota aggasztó.

A CSÁSZÁR PIHEN. Vilmos német császár felesége, legfiatalabb fia és egyetlen leánya, természetesen nagyszámú udvari előkelőség kíséretében utban von Korfu szigete felé, ahol néhai Erzsébet magyar királyné kedvenc kastélyában, az Achilleionban fog pár napot tölteni.

Tisztelettel értesítjük olvasóinkat, hogy a New Jersey állambeli PASSAICON a Monroe utca 16. száma alatt új irodát nyitottunk, melynek vezetését Rimaszécsi Szegedy Gyula urvettette át, aki egész New Jersey államban, valamint Pennsylvania keleti részében képviseli a „Bevándorló”-t. Szegedy urat olvasóink támogatásába és pártfogásába ajánljuk.

\$ 15.000.00 Biztosíték New York Állam Pénztáránál.

SCHWABACH
MAGYAR BANKHÁZA

1431—1st Ave., New York, A 74-IK UTCZA KÖZELÉBEN.

AZ ÖSSZES HAJÓTÁRSULATOK MEGHATALMAZOTT KÉPVISELŐJE.

HAJÓJEGYEK bármely vonalra eredeti áron.

PÉNZKÜLDEMÉNYEK legbiztosabban és leggyorsabban továbbítanak.

KÖZJEGYZŐI IRODA. — HAZAI ÜGYEK gyors és pontos elintézése. — Felvilágosítás INGYEN. — TÜZBIZTOSÍTÁS.

United States Health and Accident Insurance Co.

I. B. PITCHER, President.

BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET — ELLEN. —

KELETI FŐIRODA: 76 William street, NEW YORK.

SEGÍTSÉG BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET KÖZELÉBEN.

Aki családját és önmagát szereti, siessen beiratkozzon.

Beiratási díj 5 DOLLÁR, havi járulék 1 DOLLÁR.

AKI természetes módon megbetegszik, féléven át minden napra eg. dollárt kap.

AKI baleset folytán megbetegszik, egész éven át havonta 20 dollárt kap.

AKIT utazás közben baleset ér, hetenkint tíz dollárt kap.

AKIT baleset folytán utólr a halál, örököseinek a társaság kétszáz dollárt ad.

UNITED STATES HEALTH AND ACCIDENT INSURANCE CO. 76 William street, New York.

Urak! Mitán a társaságba belépni óhajtok, szíveskedjenek hozzámagy ügynököt küldeni.

Név

Házszám

Város

Vágja cet ki és küldje be a fenti címre.

MAGYAR KÖRLEVELET, MELY MINDEN TOVÁBBIT MEGMOND, KIVANATRA INGYEN MEGKÜLDÜNK MINDENKINEK BÁRHOVA.

Minden levél így czimzendő:
UNITED STATES HEALTH & ACCIDENT INSURANCE CO.
76 William street, NEW YORK CITY.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

PÉNZTALVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK

15 WILLIAM STREET = = NEW YORK.

Hazai Dolgok.

A „grófkisasszony” nem bolond.
 BUDAPEST. Hannusz Erzsébet ama nagyvárosi leányok közé tartozik, akik már teljesen fel vannak világosítva. Tudja, hogy az aranyosok haj teszik a férfiaknak, tehát aranyosoké festette a haját. Hogy nagyobb legyen a tekintélye, kilenczágú koronás névjegyet készíttetett, amely így festett:

Gróf Festetich Vilma

Felutazott Bécsbe, ahol az alkomszess után csak úgy törték magukat a katonatisztek. A szép leány nem volt büszke s nemcsak megengedte, hogy udvaroljanak neki, de maga is eljárt a katonatisztek lakására, ahonnan távozása után néhány értékes ékszernek mindig lába lett.

Múlt év december havában Budapestre tette át működése színhelyét. A Royalban fel is lépett egy műkedvelői előadásra, ahol pazar kosztümje nagy feltűnést keltett. Kiderült, hogy az estélyruhát is úgy lopta. Most tárgyalta pörét Bakonyi bíró tanácsa, amely előtt a leányt dr. Mózer László, a betörök híres spezialistája védte.

Nem szép a főhadnagy uraktól, hogy feljelentettek — panaszkodott a vádlott. — Vízonybeli barátságban voltam velük s soha még csak kapupénzre valót sem adtak.

A védő kérte, hogy vizsgálják meg Hannusz Erzi elméllapotát, mert neki az az impressziója, hogy a leány nem tökéletes eszű.

— Szép kis védő maga! — szólt közbe sértődötten a leány. — Kikérem magamnak, én nem vagyok bolond. Van annyi eszem, mint az uraknak együttvéve.

— Én a maga javára beszélek, hallgasson! — felelt a védő.

— Nem hallgatok. Engem ne sértessenek ennyi ember előtt. No, magát se veszem többé védőnek — felelt derültség közben az alkomszess.

Amikor kihírdették a bíróság ítéletét, amely hét havi börtönről szólt, a védő felelősködött az ítélet ellen.

— Hát maga megnyugszik?

— De mennyire megnyugszik! Is-ten bizony, többre is elítélhettek volna az urak. Csak annak örülök, hogy nem mondták ki, hogy bolond vagyok!

Ezután élvezelve, tánczlelésben hagyta magát levelezni a fogházba.

Öngyilkos szolgabíró.

APATIN. Szalay Imre szolgabíró revolverrel szájába lőtt és azonnal meghalt. Az öngyilkos harmincznyolcz éves volt és két árát hagyott hátra. Valószínűleg könnyelmű életmódja kergette a halálba.

Gyógyfürdő Aradmegyében.

ARAD. Solymossy Lajos báró apatelki birtokán ásványforrásokat fedeztek fel. A birtokon nemrégiben ásatásokat végeztek és ásványos forrásokra akadtak, amelyeknek szénasava és kénes szaga s a víz pezsgése arra indították Solymossy bárót, hogy a forrásvízből az országos kémiai intézetnek mintát küldjön. A vegyvizsgálat megállapította, hogy a víz szénasav- és kén-tartalmú. Az eredmény Solymossy bárót arra az elhatározásra bírta, hogy Apateleken gyógyfürdőt létesít.

Egy tanító ünneplése.

BRASSÓ. A „Brassói Székely Társaság” minap tartott ülésében meleg ovációban részesítette Csulah Lajos brassói állami tanítót, aki 30 éves tanítói és írói működése mellett arra is ráért, hogy a brassói magyar társadalom ügyeiben önzetlen buzgósággal fáradozzék. A Brassói Székely Társaság-nak is titkára Csulah Lajos és azért Zakariás János dr. orsz. képviselő, a társaság elnöke, meleg szavakkal méltatta 30 éves tanítói és társadalmi működését, kifejezve a társaság köszönetét, háláját és elismerését. Az ünneplést meghatottan mondott köszönetet. A Brassói Székely Társaság az utolsó 6 évben 173 székely iparostanonozót helyezett el és segélyezett Brassóban és ebben nagy érdeme van Csulah Lajosnak, a társaság titkárának. Sajnos, hogy a társadalom nem részesíti kellő támogatásban a Brassói Székely Társaságot és különösen a budapesti nagy pénzintézetek, melyekhez három ízben fordult a társaság támogatásért, egyetlen filért sem adtak.

Március tizenöt ünneplése.

CZEGLÉD. Március 15-ének hatvanadik évfordulóját az ország minden részében a szokottnál is lelkebb ünnepek között ülték meg. Nagyobb-szabású ünneplést rendezett e napon Czepléd város közönsége is. A czeplédiek az idén nemcsak a nagy márciusi

napok emlékét ünnepelték, hanem ama nevezetes történelmi mozzanat hatvanadik évfordulóját is, amidőn Kossuth Lajos az összes magyarországi városok közt első sorban Czepléd polgárságát hívta fegyverre 1848. szeptember 24-én a czeplédi nagy vásártéren. Itt mondotta el viharzó lelkesedéssel közepette ama nevezetes beszédét, mely így kezdődött: „Eljöttem, hogy megkérdjem a magyar nemzetől, igaz-e hát, hogy meg akar halni gyalázatosan, vagy élni akar dicsőségesen?” Kossuth Lajost e történelmi nevezetességű utjára, mely következményeiben a honvédek százait mozgósította a haza védelmére, a márcziusi ifjak közül elkísérték Czeplédre: Jókai Mór, Egressy Gábor, Csernátóy Lajos, Sárosy Gyula, Vörös Antal, Rákóczi János, Lopretti Árpád stb. Czepléden tudvalevőleg még most is őrzik azt az asztalt, melyről Kossuth Lajos elmondotta nevezetes, gyújtó beszédét, mely után először hangzott fel az ismeretes Kossuth-nóta. Az idei nagyszabású czeplédi márcziusi ünnepekre az egész várost fellebőgőzték. Kossuth Ferencz Szerényi államtitkárral és számos képviselő és függetlenségi párti kultag kíséretében a vasárnap délelőtti gyorsvonattal érkezett Czeplédre, hol 48 mozsárlövéllel üdvözölték. A vasúti állomásnál egy pompás, ötven tagból álló lovas bandérium élén az itteni függetlenségi és 48-as párt elnöke fogadta, mire Kossuth Ferencz és kísérete kocsikon a város házára hajtott, hol Czepléd város nevében Gombos Lajos dr. polgármester üdvözölte. Innen fehéruhás leányok sorfala két átvonultak a Kossuth-szoborhoz. Itt az ünnepi beszéd után a városi dalárda énekelt, majd a polgármester megkoszorúta a város nevében Kossuth Lajos szobrát. Koszorút tettek le ezenkívül Czepléd város közönsége, a mozdonyvezetők országos szövetsége, a függetlenségi és 48-as pártkörök, a czeplédi hölgyek, a Czeplédről Turinban járt küldöttek és mások. A szobornál megtartott ünnepség előtt az összes templomokban istentiszteletet tartottak. Döbben egy órakor 400 személyre szóló bankett volt a Nép körben, este pedig ünnepi vacsora a Kaszinóban, az ipartestületi házban, valamint az összes 48-as népköri helyiségekben, végül pedig mindenütt táncmulatság fejezte be a nagy nap emlékét. Este fényesen kivilágították a várost. Megemlítjük még, hogy a czeplédi Kossuth-szobor koszoru-alapjának költségviselésében mozgalom indult meg, hogy a Kossuth-szobrot, mely valamennyi Kossuth-szobor között eddig legjobban sikerült, egy nagyobbmértű bronzszoborral lássák el, amilyen a budai honvédszobron látható.

Egy negyvenéves ünneplése.

EPERJES. Kubinyi Albert udvari tanácsos, 48-as honvédfőhadnagy, az eperjesi kaszinó elnöke, református egyházkerületi felügyelő, most töltötte be nyolczvanadik születésnapját. Ez alkalommal egy a vármegye, mint a város és egyház, az összes egyesületek üdvözölték a köztisztviselőben álló férfit.

A Széchenyi-kör jubileuma.

EPERJES. A Széchenyi-kör diszközgyűléssel ünnepelte meg fennállásának harminczéves jubileumát. A közgyűlést báró Ghillány nyitotta meg s zajos tetszésel kísért nagyszabású beszédében rámutatott arra a sikeres tevékenységre, melyet a kör immár harmincz év óta a magyar kultúra terjesztése és fejlesztése érdekében kifejt. Utána Valentin Samu dr. titkár olvasta fel a kör évi jelentését. A köri jubileuma alkalmából igen sokan üdvözölték, köztük Berzeviczy Albert, Wlassics Gyula, Horváth Ödön, az E. M. K. E. stb. Az eperjesi Széchenyi-körnek 1630 tagja van, a vármegyében hatfokválasztmánya, nyolcz népkönyvtára. Ezenkívül népakadémiát és szabad liceumot is létesített.

Öngyilkos fővigyázó.

FORRÓENCs. Andaházy Pál pénzügyi fővigyázó a szolgálatból hazatérve, szobájába zárkózott és szolgálati fegyverével agyonlőtte magát. Tettének oka eddig ismeretlen. Hivatából vizsgálatot indítottak.

Öngyilkos leány.

GYÓR. Goldstein Ella 21 éves hajdon halántékán lőtte magát és meghalt. Azt hiszik, hogy szerelmi bánatában lett öngyilkossá.

Vásári verekedés.

IVÁN. Sopronmegye. A legutóbb megtartott országos vásáron az egymással sógorságban levő Bokor, József és Menyhárt Sándor cséri lakosok 1—1 tehenet adtak el s ennek az üzletnek az iváni nagykorosmal itták meg az ál-

domását. Borozás közben szóváltás keletkezett közöttük s ennek természetes következményeképpen összepofozkodtak. A jelenlevő Menyhárt Sándorné felkérte a szintén ott időző Nagy Ferencz répezvárosi lakost, hogy válassza szét a dulakodókat. Nagy ennek a kérelemnek úgy tett eleget, hogy a kezében levő bottal közéjük csapott s Bokor Józsefet úgy ütötte meg a fején, hogy az 1 napig fájdította. A kir. törvényszék tekintettel Nagy részeg voltára s arra, hogy Bokor nem kívánta megbüntetését, Nagy Ferencz sulyos testi sértés miatt 2 havi fogházra s 10 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jögerős. *Gyilkosság véletlenből.*

JÁSZLADÁNY. Oláh Péter gazdálkodó 13 éves fia atyja revolverével játszott, közben az elsült és a mellette álló játszópartját, Józsa Imrét oly szerencsétlenül érte a golyó, hogy szörnyet halt.

Végzetes robbanás.

KAPOSVÁR. A nagygörbői erdőben Kardos Gábor 21 éves legény testvérei segítségével puskaporról fatörzseket robbantott. Az egyik robbanásnál a fatörzs Kardos Gábor fejéhez repült és teljesen szétzúzta azt. Kardos azonnal meghalt.

A moslékba esett.

KASSA. A minap a kassai közközházba szállították Pavlovsky Mihály lengyelfalvi lakost, aki sulyos égési sebeket szenvedett. Pavlovsky ugyanis a sertéseknek akart enni adni és ezért forró mosléköt készített, azonban vigyázatlansága következtében megcsuszott és beleesett a forró moslékba, melytől sulyos égési sebeket szenvedett.

Véletlen áldozata.

KASSA. Grossmann Iszák regézhutai üveggyáros és fakereskedő Nándor nevű fia szülei lakásán egy revolvert tisztogatott, miközben az hirtelen elsült és a golyó Grossmann Nándor szívébe furdott, hol a szívburkot felszakította. A fiatal diák haldozik.

A Szamos titka.

KOLOZSVÁR. A város mellett, a Szamos partjára kitétek egy öthónapos gyermekét. A kis hulla már országos hírességet vált, mikor a vízimalom munkásai rákadtak. Egy selyemkendő foszlányába volt burkolva a gyermek és a nyomozás máris megállapította, hogy az anyja ölte meg, mert szabadulni akart szegényétől. A rejtelmes hullát felboncolták, a rendőrség pedig keresi a bűnös anyát. Az a gyanu, hogy az úriosztályhoz tartozik.

A volt cseléd alapítványa.

KOLOZSVÁR. A minap Gregor Anna 10,000 koronát adott át a város polgármesterének abból a cselédből, hogy Kolozsvárról agg cselédek számára menedékhelyet, otthont alapítsanak. Ezenkívül Boeska-utca 7. szám alatt lévő háza telkét, amelynek értéke 30,000 korona, szintén a létesítendő Cseléd-otthon számára engedti át a városnak még most, életében. Ezenkívül megígérte, hogy a Cseléd-otthon ezután is támogatni fogja évenkénti segítséggel. Szavacsiná polgármester természetesen nagy köszönettel fogadta a váratlan adományt. A nemeslelkű alapító egykor maga is cseléd volt. Mint szegény szakácsnő került tizenkét évvel ezelőtt egy Kúliaska nevű szekerész-százas szolgálatába. A százados nemsokára elhagyta a katonaságot s kis tőkéjével telekspekulációkba fogott. Néhány év alatt e révén több mint száz ezer forintnyi vagyont szerzett, Kolozsvárra költözött s igen visszavonult, különös életet folytatott. Gregor Anna, a hű szakácsnő időközben házvezetőnővé lett s az öreg százados, amikor nemrégiben meghalt, minden vagyonát ráhagyta.

Ahol nem ismerik Magyarországot.

MAKÓ. Csanád vármegye közigazgatási bizottsága ülést tartott, amelyen Láng István tanfelügyelő jelentette, hogy hivatalosan meglátogatta a nagylaki román iskolát, ahol az V. osztály növendékei Európa minden államáról tudomással bírtak, Magyarországról azonban nem tudtak semmit. Az iskola egyik tanítója, Petrovics György, államelles izgatás miatt egy ízben be is volt zárva. Az iskola vezetéséből hiányzik minden hazafias irány. A bizottság elhatározta, hogy az illetékes püspökhöz ítir fegyelmi eljárás megindítása végett.

Végzetes álom.

NAGYBECSKERÉK. Lénárd János háziszolga a minap éjjel rablókról álmodott. Közben bejött hozzá Schaffian Mária gazdasszony és valamért felkeltette. A szolga félálomban azt hitte, hogy tényleg rablók vannak nála, előrántotta vánkosa alól revolverét és az aszonnyra lőtt, akit a golyó hasba talált. Schaffian Mária sebe halálos. A szolga letartóztatták.

Ítélet a csernovai bűnperben.

RÓZSAHEGY. Az itteni törvényszék minap hirdette ki a csernovai bűnperben az ítéletet. A bíróság kilencz vádlott kivételével az összes vádlottakat elítélte. Jávorka Jánost kétévi, Hlinka Annát, Hlinka plébános nővérét háromévi fegyházra ítélte, a többi vádlottakat egy évtől két évig terjedő börtönbüntetéssel sújtotta. A törvényszék az ügyész indítványára Hlinka Annát nyomban letartóztatta, a többi vádlottakat ideiglenesen szabadon hagyta. A vádhatóság hét vádlott ellen a büntetés sulyosításáért felebezett, a védők az összes vádlottak elítélése miatt jelentettek be felebezést.

Új szenttelepek.

SOPRON. Vámosderecske, Borosd és Répezvárosi községekben szenttelepekre bukkantak. Mivel azonban az említett községek nagyon szegények ahhoz, hogy a szent teleknezzhassák, a főispán utján a földművelésügyi miniszterhez fordultak, vizsgáltatná meg szakközvegi útján, vajjon érdemes volna-e kiaknázni a telepeket és esetleg nem venné-e meg a kormány az állam részére azokat. A miniszter a minap értesítette a főispánt, hogy a három község kérelmét teljesíthetőnek találta és elrendelte, hogy a tavasz folyamán szakközvegi a vidéket geológiai vizsgálatnak vessék alá.

Léjj újra, Péter!

SOPRON. Ösdiök óta ellenséges viszonyban élt egymással a sopronmegyei muzsalyi Varga- és a Horváth-Szentes-család. Harmadéve az egyik Vargát agyonlőtték és a család Horváth-Szentes Mihályt gyanúsította a gyilkossággal. A megvádolt a bíróság elé is került, de az esküdtek bizonyítékok hiánya miatt felmentették. Varga Péter és István bátyjuk haláláért bosszút forraltak és a múlt évben elhatározták, hogy Horváth-Szentes Mihályt elteszik láb alól. Szeptember 29-én Horváth-Szentes Mihályt saját kocsiján a közeli faluba hajtott s midőn késő este visszatért, kivüle még Visi Antal vak harmonikás ült a kocsin. Midőn a faluja határához, a közszenhez ért, egyszerre lövés dördült el. A lövés nem találta el Horváth-Szenteset, daczára annak, hogy nyilván neki volt szánya. Pár perczel később Varga István hangját hallották a megtámadottak, midőn mondták:

— Léjj újra, Péter!

Most megint lövés dördült el, amely sulyosan megsebesítette Horváth-Szentes Mihályt. Ugy a megsebesült, mint a vak harmonikás tisztán megismerték a két Varga-fivér hangját, akiket ez alapján gyilkosság kísérlete miatt helyezték vád alá. A soproni esküdtbíróság azonban csak szándékos emberölés büntette miatt mondtotta ki őket bűnösnek, mire az eljáró bíróság Varga Pétert mint tettest háromévi fegyházra, Varga Istvánt, mint bűnsegédet egy évi börtönrre ítélte. A Kuria a semmisségi panaszok elutasításával helybenhagyta az esküdtbíróság ítéletét.

Vasárnapi csendélet.

SOPRONSZENTMÁRTON. Mult vasárnap éjjel a községben majdnem halálos kimenetelű orvttámadás történt. Schmidt Ferencz öreg béres haragosa, Brenner Antal büntetett előlélti egyén, mikor este 10 óra körül a koresmábi hazafelé tartott, hátulról fejbesszurta. Mikor Schmidt megfordult, támadója még néhányszor az arcába szurt, aztán elmenekült. A sebesülés nagy vérvesztéssel járt, de nem halálos. A répezvárosi csendőrség már kihallgatta a sebesülteket és a támadót is.

A falu rossza.

SÜTTÖR. Sopronmegye. Horváth Mihók János leitta magát a sárga földig, aztán éjjel a koresmábi jövet dalolva bejárta a falu utcáit, hadd jussan az alvó népek is az ő szívbéli örömeiből. A falu bírása s az öreg esküdt ebben csendháborítást láttak s megintették Horváthot, ki válaszképpen bikacsikkal sújtott feléjük. Miután ezt elvették tőle, hazaszaladt, hogy újból felfegyverezze magát s a rajta esett sérelmet megtorolja. Nemsokára meg is jelent konyhakéssel kezében s káromkodások között hadonászva vele, az esküdt balkezén sebet ejtett. Csak a lárma odasereglegk egyesült erejével sikerült a dühögőt ártalmatlanná tenni. A törvényszék Horváthot hatóság elleni erőszak és sulyos testi sértés miatt 3 havi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte.

Réhabilitált polgármester.
 SZÉKESFEHÉRVÁR. A város közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya Széchenyi Viktor gróf fő-

New York, Hazleton, Wilkesbarre
NÉMETH JÁNOS
 v. cs. és kir. konzuli ügyvivő
 Hajójegyekre, pénzküldésre és közjegyzői ügyekre a legmegbízhatóbb és legpontosabb hankizlet
 Levélcím: NÉMETH JÁNOS
 457 Washington St., New York, N.Y.

J. D. Moskowitz
 Ohio állam közkedvelt bankára és hajójegynöke.
 * * *
KÉT BANKHÁZ
 * * *
 KÖZJEGYZŐI IRODA.
 A hajótársaságok törvényes ügynöke.
 P É N Z K Ü L D É S
 A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE
 A LEGOLCSÓBBAN
 ÉS A LEGGYORSABBAN
 — JÓTÁLLÁS MELLETT. —
 Alapított 1898-ban.
J. D. MOSKOWITZ
 1441 West Dakota street
 és Kossuth-telep
 DAYTON, Ohio.

MÓZER JÓZSEF
 „KISFALUDY” KÁVÉHAZA és ÉTTERME
 53. utca sarkán. 964 I. Avenue, New York.
 Friss, jó magyaros ételek és italok minden időben kaphatók. — Két finom billiárd-asztal. — A felsővárosi magyarok legjobb szórakozási helye.

LITTLE BOULEVARD
 — Elsőrangú magyar konyha. —
 56 MÁSODIK AVENUE, NEW YORK
 a 3. és 4. utcák között.
 PROPPER H. tulajdonos.
 — Ebéd, vagy vacsora 25 cent. —

DEUTSCH TESTVÉREK
 BANKHÁZA
 319 East Houston st., New York.
 Törvényes képviselő a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumén át. — Csanád vonaloz.
 Pénzküldemények továbbítására az őháza a legmegbízhatóbb cég.
 KÖZJEGYZŐI HIVATAL.
 Magyar kölcsönkönyvtár, tüzbiztosítás, csomagok kizozatala és hazaszállítása.
 Levélcím: DEUTSCH BROS., 319 East Houston st., New York.

HA ELADNI
 akarja Magyarországon fekvő vagyonát.
HA VÁSÁROLNI
 akar földet Magyarországon, forduljon ezen címre:
John Majoros
 402 So. Washington Ave., Scranton, Pa.

THE STAR BOOK BINDING CO.
 Alsóvárosi Üzlet: 153 East 4 street
 NEW YORK.
 Elvállal minden e szakmába végő munkát.
 — JUTANYOS ÁRAK. —

Zeisler Zsigmond
 Államilag engedélyezett pénzküldő
 20,000 dollár biztosíték
 Állami postahivatal. Közjegyző.
 LEGOLCSÓBB HAJÓJEGYEK.
 711 S. Broad St., TRENTON, N.J.

KLEIN ISIDOR
 MAGYAR BANKHÁZA
 101 HAWKINS AVENUE, RANKIN, Pa.
 Legbiztosabban küld és kamatoztat pénzt.
 Legjobb hajókra ad eljegyeket. Pereket, szerződéseket, konzuli hitelsítéseket, katonai-ügyeket biztosan ellnté.

KUN TAMÁS
 PÉNZKÜLDŐ ÉS HAJÓJEGYEZŐ
 a saját házában
 ÓVADEK
 New Jersey államnál \$20.000
 a hajótársulatoknál \$5.000
 New Jersey állami közjegyző.
 Mindenféle okmányokat hitelsít és a konzulátus által letámaszt.
 Az utasokat személyesen elkíséri a hajóra.
 Levélcím:
 LOCK BOX 97 — WHARTON, N. J.

A KILENCZVENKILENCZES SZÁMU SZOBA.

— BÜNYGYI REGÉNY. —

Írta: Griffiths Arthur.

[Második folytatás.]

— Csak elhamarkodott következtetéseket ne vonjunk le a hallottakból, kérem. — szolt közbe gyorsan Smart.

— De most már kétségtelen — mondtam, — hogy, miként az első percztől fogva állítottam, a gyilkosnak bennlőknek kellett lennie.

— Miben áll az újabb bizonyíték? — kérdezte a fogadós, — dacára Smart reásgazgett tekintetének és taglejtésének, melyekkel intette s kérni látszott, hogy hallgasson.

— Most már világos, hogy valaki ma reggel hat és kilencz óra közt a 99-es szoba ajtaján belépett, mielőtt a gyilkosság köztudomásra jutott. Az volt okvetlen a gyilkos.

— És miért? — zúgolódott a fogadós.

— Mert bárki más rögtön, haladéktalanul lármát csapott volna. Az illető férfi...

— Vagy nő, — szolt közbe Hasnip.

— Lehetséges-e feltételezni, hogy ezt a brutális gyilkosságot női kéz követette el? — szoltam felháborodva.

— Miért ne? — Először is, mert nő nem lett volna képes olyan erős döfést ejteni.

— Miért szól ön ehhez, orvos? — kérdezte Smart. — Képes-e nő ilyen halálos sebet ejteni?

— Nem lehetlenség; de hogy valószínű-e, az már egészen más kérdés.

— Csak nem gyanúsítja talán a szobaleányt? — vágott közbe a fogadós. — A szobaleány mindig a legnagyobb becsületességet tanusította.

— Mi senkit sem gyanúsítunk, — vetette ellen a rendőrfőnök, elmosolyodva a fogadós észrevételére.

— Még most sem gyanúsítanak senkit és a jelen perczben teljesen lényegtelennek látszik még a gyilkos nemének meghatározása is.

— Ki tudja, nem követte-e el a gyilkosság hatodfél óra után, — erősítette a fogadós, még mindig mentegetni óhajtván a szegény szobaleányt.

— Az ön észlelte, Peard orvos ur, ugy hiszem, ezen feltevésnek egészen elengedhetetlen, sőt miként Smart nekem később megmondta, némi reménye is volt, hogy valami hasznot vonhat a sokféle beszédből.

— Én nem állítom, hogy a gyilkos visszatart a szobába, — válaszoltam a fogadósnak, — csupán azt erősítem, hogy az illető férfi...

— Vagy nő — ismételte Hasnip, már szinte bosszantó modorban.

— No hát az illető valaki, — folytattam világosan pillantva a detektívre — belépett a 99-es szobába reggel hat és kilencz óra közt. Az a férfi, vagy hát nő, a gyilkosság elkövetése után valószínűleg csak akkor lépett ki onnan. Abban az időben kínálkozott neki a legelső jó alkalom a menekülés megkísérlésére, — vagy pedig akkor ment vissza lakására.

— Nagyon is merész feltevés, — jegyezte meg Hasnip, csaknem kiállhatatlan nevetéssel.

— Ki tudja, minő fontos körülmény adott neki okot e vakmerőségre? Hozzátapadtott valami nyomra vezető fonál, vagy elveszthetett a halott szobájában valamely tárgyat, papirt, vagy akármit, minek hiányát csak később vette észre, mikor tette fölött tépelődött.

Leolvastam Hasnip arcáról, hogy ez a feltevés őt igen bosszantotta. Némi leg lehangozni látszott őt, mivel általam meghusítottam és nagyon kevés eredménnyel kecsgetőnek látta szándékolt kutatását a 99-es számban.

— Az is lehetséges, hogy a gyilkos

még valamit el akart vinni áldozatától, ami ott megtszett neki.

— Azt már láttuk, hogy zsvány nem volt, mert ott hagyta az órát és a pénzt...

— Nem közönséges tolvaj. De ki tudja, nem volt-e szüksége valamely fontos, becses iratokra, kompromittáló okmányokra, vagy értékpapirokra. A férfi...

— Ön még mindig szigorúan ragaszkodik a gyilkos férfi voltához — szakította félbe szavaimat Hasnip.

— Én nem vagyok előítéletes, sem elfogult, de ily esettel szemben helyesebbnek tartom férfiról beszélni. Ismétlem tehát, hogy a gyilkos valami olyast vihetett el magával, mit utólag megvizsgálva, hiányosnak tapasztalt, tehát azt pótlandó, a kiegészítő értékes részletét visszahozhatta.

— Ezek mind pusztá okoskodások, — szolt most közbe a rendőrfőnök, láthatólag helytelenítve az önada szabadságot, melylyel az esetlethez különféle félelmeket megvitattuk.

— Nagyon kellemetlen és bosszantó lenne, ha minden írományt elvitt volna a gyilkos — beszéltem tovább. — Akkor semmi bizonyítékunk, vagy okmányunk nem volna az azonosság megállapítására. Vajjon ön [fordultam a fogadósához] nem tudna valami felvilágosítást adni a meggyilkoltról?

— Majdnem semmit sem felelt a fogadós. Csupán azt a nevet ismerjük, melyet tegnap bemondott, és azt tudjuk, hogy lakhelye London: de enniből is áll aztán minden tudomásunk.

— Pedig szerintem kiltének megállapítása nagyon szükséges, nemde? — szólalt meg az orvos.

— Okvetlenül az, — erősítette a rendőrfőnök, — érdeklődve a kérdés iránt. Más módon sohasem juthatunk a rejtélyes eset megoldásához. Neve, összeköttetési, előbbi életmódja s barátai megismerésének körülményeiből itelve nyerhetjük csak e büntény nyitjához vezető fonalat. Minden nagy büntett elkövetésének van valami oka. Félelem, szenvedély, vagy kapzság; és három ok ösztönzi az ismeretes gyilkosságok elkövetőinek kilenczvenöt százalékat.

— A kapzság a jelen esetben ki van zárva, — jegyeztem meg.

— Látszólag igen. A mennyire láthatunk, rablás nem történt. A két utóbbi ok közül kell tehát választanunk: a szenvedély és a félelem közül.

— Az első czívakodást, heves szóváltást, vagy éppen verekedést feltételez; ezek közül azonban egyik sem foroghat fenn; — folytattam meggyőződéssel.

— Ön tulságos merész állításaiban, — mondta a fogadós, — Honnan tudja, hogy nem volt czívakodás, vagy éppen párbaj?

— Mert a czívakodás lármáját hallani kellett volna, különösen éjjel. Olyankor már minden csendes és mindenki visszavonul. De még feltéve, hogy nem hallották volna is meg a lármát, a seb helyzete párbaj feltevését is kizárja.

— Hogyan? — kérdezte a gyenge fel fogású, hitetlen fogadós.

— A czívakodáshoz mindenképp két személy kívántatik és a másodiknak, jelen esetben a megholtnak, persze mindenesetre védekeznie kellett volna. De az már határozottan bizonyított tény, hogy váratlanul, védtelenül, hirtelen gyilkoltattott meg, nemde, orvos ur?

— Tökéletesen. Merem állítani, hogy a szurást hátulról, orozva és védtelenül kapta.

— E következtetés kizár tehát minden párbajt, vagy veszekedést. E szerint a szenvedélyt sem vehetjük a büntény indító okául, ugy-e bár, mr. Smart?

— Lehetséges tagadni az ön helyes logikáját, mr. Leslie. Minden a félelem mellett látszik bizonyítani.

— Félelem, de mitől?

— Valamely kompromittáló felfedezéstől. A megholtnak hatalmában lehetett a gyilkos; ki tudja, talán tudott valami becselentitő róla és tulajdonában volt valamely ellene bizonyító tárgynak.

— Minden esetre megdöbbenően rejtélyes eset.

— Igen, de ez azért még mind csak merő feltevés.

— Mindenekelőtt meg kell tudnunk, voltak-e és minő összeköttetési a megholtnak és vajjon nem volt-e a fogadó valamely vendégével valami szorosabb, bensőbb viszonyban, mert addig más uton sem juthatunk valami felvilágosításhoz.

— Hogy egyedül jött a fogadóba, annyi bizonyos, — mondta a fogadós.

— Nem voltak-e itt barátai?

— Amennyire tudjuk, nem, senki.

— Tökéletesen magába vonult s nem társalgott senkivel?

— Nekem azt mondták, hogy nem, mert az imént ez iránt már kérdészködtem a főpinczérnél és a többieknél is.

A külföldi pinczér, Cornelis, még mindig jelen lévén, tanuja volt tanakodásunknak. Nekem ugy tetszett, hogy mikor a meggyilkolt ember teljes elzárttságáról volt szó, a pinczér sápadt arcán az eltérő vélemény kifejezést tünt fel. Eme kifejezés ugyan csak nagyon futólagos volt, melyet nem követett semmiféle észrevétel, mely az utolsó kérdésre: vajjon voltak-e egyáltalában a megholtnak barátai vagy ismerősei a fogadóban, vonatkozott volna, de pillantása elég volt arra, hogy engem a pinczér egyéniségének és arc kifejezésének kissé behatóbb megfigyelésére ösztönözzön.

III.

Az értékes hajlú.

Az ügynek illetén megbeszélése után, — mert rendszeres kihallgatásnak, vagy vallatásnak az, ami eddig történt, nem tekinthető, — Hasnip főnöknek em tekinetere felkelt helyéről s elhagyta a szobát.

Én is rögtön utána mentem, azonban már csak a 99-es előtt értem utól. Éppen az ajtót nyitotta fel, mikor megszólítottam.

— Bemehetek önnel? Szeretnék segítségére lenni.

Hasnip furcsán s fűrkészőleg nézve rám, kérdezte:

— Remélem, ön a mi részünkön van, nemde?

— Minden esetre a törvény részén. Csak nem gyanúsíthat a gyilkos iránti rokonszenvel? — szoltam megilletődéssel, sőt méltatlankodva.

— Semmi esetre, mr. Leslie. De nekem ugy látszik, mintha a saját foglalkozásunkra akarna, oktatni bennünket. Jelenleg...

— Én csak teljes erőmmel segítségükre óhajtok lenni.

— Helyes, de én legjobban szeretek egyedül intézkedni. Nincs szükségem semmiféle tanácsra, okoskodásra, vagy következtetésekre, az csak megzavarja működésemet.

— Müködjek egyedül, ha tetszik, csak kérem, ne akadályozzon engem se, s engedje, hogy én is a magam módja szerint kutassak. Haladjon mindenikünk a saját útján, míg csak ön meg nem mäsítja ebbeli kívánságát.

— Ez minden esetre elég méltányos kívánság, — mondta Hasnip ösztíntén. — Egyébiránt jöjjön be velem.

Beléptünk a szobába.

— Ugy hiszem, legjobb lesz bezárni az ajtót belülről, — kezdte a detektív — akkor legalább minden háborgatástól meg leszünk kímélve.

Bezárva lenni egy és ugyanabban a szobában egy meggyilkolt ember tete-mével, akkor is borzadályt kelthet, ha mindjárt azt a szobát a szeptemberi nap fényes sugara derlített teszi is, s a tengerpartról behangzó moraj tölti is be az élet pezsgésével. Nem állhattam meg, hogy az ágyra ne pillantsak. Ott fektűt a fehér tömeget képező test. Illedelmesen be volt takarva egy tiszta lepedővel s bár mozdulatlan volt, mégis érthető kifejezéssel elárulta halálának borzalmat és a kiállott szenvedéseket.

Társam azonnal egész szakavatottan látott a dologhoz. Már hivatásánál fogva, előzőleg tanulmányozta a tért, hogy miként kezdjen kutatásához, de míg én sokáig érzélgősen szemléltem az ágyat, addig ő egyenesen a holt ember utitáskájához ment, melyet minden akadály nélkül felnyitott.

— Nincs bezárva? — kérdeztem.

— Nincs; miért is lenne? Valószínűleg az utas teljes nyugodtsággal készűlt a lefekvéshez, nagyon természetes tehát, ha előbb kinyitotta táskáját.

— Ki is pakkolta?

— Még mindig tele van mindenféle össze-vissza hányt tárgyakkal, nézze csak!

— Ezt nehezen ő hánytja így össze, mit gondol? Valaki más keresgélhetett a bőröndben, — jegyeztem meg határozottsággal.

— Én is hasonló véleményben vagyok. A bőröndből raboltak, az kétségtelen.

— A gyilkos?

— Okvetlenül. Tolvaj tán nem volt, de birni akart valamit, mi a meggyilkolt hatalmában volt.

— Ez összevág az én elméletemmel, azaz, hogy félelem volt a gyilkosság elkövetésének titkos rugója.

Hasnip nem válaszolt, hanem szóla-

zul kirakta az asztalra az uti bőrönd tartalmát.

Volt közte pár ing s egyéb fehérnemű, egy pár finom cipő, egy doboz inggallér, de aztán ez volt minden. Egy darabka papirt, se nyomtatottat, se írottat nem találtunk, mi bennünket valami nyomra vezethetett volna. A fehérnemű nem volt megjegyezve. Az egyetlen, mi a tulajdonosra való jelet képezett, egy czím-czédula, a bőrönd tejejére ragasztott sárga papirdarab volt.

E czédulára „Coch József, London“ volt nevezve, határozatlan kézírással ráírva.

— Ugy ő maga, mint kézírása külföldinek látszik. A név, mely alatt be volt írva a fogadóba, alkalmasint csak álnév, — mondtam.

— Csak akkor tudjuk meg, hová való, ha azt megtudjuk, mi hozta ide; de én azt remélem, hogy a gyilkost még emél is előbb hatalmunkba kerítjük, — felelt Hasnip.

— Azt hiszi talán, hogy valamely határozott czéllal, számításhól jött ide? — kérdeztem. Kizárólag azon czéllal talán, hogy valakit üldözzön?

— Vagy ki tudja, talán azzal a határozott szándékkal csalogatták ide, hogy megöljék.

— Az nem valószínű. Itt semmi sem mutat arra, hogy valakivel érintkezett volna. A valószínűség inkább a másik feltevés mellett szól.

— Az én véleményem szerint, saját elhatározásából utazott ide, hogy fenyegetésével zsarolást vigyen véghez, de felsűlt számításában. Kiszemelt áldozata visszatartotta és rövid uton elbánt vele.

— Gyönyörű elmélet, — mondta a titkosrendőr félíg-meddig fitymálva — csak legalább meggyőződéssel.

— Csupán arról kell meggyőződést szereznünk, vajjon igazán volt-e összeköttetése valakivel, aki e fogadóban lakik.

— Ennek épp az ellenkezője már körülbelül bizonyított tény.

— Igen, amennyiben a nyitott összeköttetések megállapíthatók, de ha csak nem nagyon tévedek, a meggyilkolt ember itt okvetlen titkos érintkezésben állt valakivel és volt valami magánügye e fogadónak egy, vagy több lakójával.

Ez állításom közben az a tekintet juttat eszembe, melyt a pinczér Cornelis szeméből lestem el, s mely annyira meglepett engem.

— Biztos tudomása van erről, vagy csak pusztá sejtelen?

— Tudni nem tudom, azt nem állíthatom, de ismerni vélek valakit, ki e tekintetben felvilágosítást adhatna nekünk.

— És ki az illető?

— Együtt, vagy egymástól függetlenül müködünk-e, mr. Hasnip? — kérteztem kedélyesen ingerkedő szabadkozással.

— Óh, amint önnök tetszik; én nem kívánom kiereszokolni bizalmát. Maradjon hát mindenikünk a saját útján. Ne vesztgessen az időt.

Azzal letérdeve az öltözőasztal mellett, háttal a világosságnak, visszarakta a fehérneműket a bőröndbe. E helyzetben végítapogatta az egész szőnyegét, részletesen megvizsgálva mindent, s köröskörül csuszra a félig már száraz vértócsát, mely a szoba közepét teljesen ellepve az ágyról végződött. Az egész szobát átkutatta ily módon, míg legutoljára félrelebbentette az ágy függönyét, mely alatt eltűnt.

Én a magam részéről egy ideig csak néztem a titkosrendőr müködését, aztán szintén megkezdtem a kutatást. Egyenesen állva, lassu szemlét tartottam az egész szobában, megtekintve a butorokat s minden zugot, az ajtóféltől az ablakig. Amint ugy elgondolkozva szemem az üvegajtóra tévedtek, hirtelen eszembe jutott az erkély. Közönséges üvegajtó volt csupán, csakhogy táblái tükrörüvegbl voltak s alsó kerete leért a földig.

Azzal a szándékkal, hogy az erkélyt szorosabban megvizsgáljam, az üvegajtóhoz közelítem s nagy meglepetésemre, pár helylyknyire nyitva találtam. Mióta lehetett így? talán csak kora reggel óta? Azt csaknem lehetlenség lett volna határozottsággal megállapítani; de annyi áll, hogy ha nyitva volt már akkor, mikor először berohantunk a szobába, ez a körülmény elkerülte ugy az én figyelmemet, mint a többi jelenlétét is. Az a körülmény, hogy az

KAIL G. ÁRPÁD
BANK ÉS HAJÓJEGYZLETE
— Alapítottat 1890-ben. —
Közjegyzői iroda ugy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az 6-hazába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban.
UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

THE RONAY CO.,
1310 FIFTH AVENUE,
PITTSBURG, PA.
ajánlja honfitársai szives támogatásába pompásan berendezett üzletét, amelyben importált áruk a legjobb minőségben, kitűnő olvasmányok, remek kiállítású és minden vállalkozások számára irt imádságos könyvek, íródeszkák, íróeszközök, jófajta hazai dohány és szivarok, arany és ezüst ékszerek, valódi telték és seimeczi plpák, szarvak, szegedi paprika, lptóli turó, tisztaulaki bajuszpedró, stb., a legutányosabb árban kaphatók.

KRAJNYÁK JÁNOS
Cleveland, O., 2755 East 79th street
alatti legmodernebb berendezett szalonját ajánlja honfitársai pártfogásába. Kitiűnő whiskey, törköly, nemkülömben mindig friss horodó és üveg sör, tüzés magyar borok, finom zamata szivarok, biliárd, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

MOLNÁR KÁROLY
Cleveland, O. 2747 E. 79. st. alatti legmodernebb berendezett szalonját ajánlja honfitársai pártfogásába. Pompásnál pompásabb italok, tüzés magyar borok, kitiűnő szivarok, biliárd, küglő, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

KÉPVISELŐINK.

A „Bevándorló“ a következő urak képviselői a következő helyeken olyké, hogy előfizetési díjakat felvehetnek és nevükben nyugtáznak:

MAKRAY JENŐ ur.....South River, N. J.
VERES JÁNOS ur.....Trenton, N. J.
JUHÁSZ ISTVÁN ur.....Poughkeepsie, N. Y.
TORHÁN JÁNOS ur.....Yonkers, N. Y.
GETSY JÁNOS ur.....Torrington, Conn.
HIZSNYAY JÁNOS ur.....Danbury, Conn.
STENTZEL RICHARD ur.....Philadelphia, Pa.
POTMESIL ISTVÁN ur.....South Bethlehem, Pa.
SAMU GYÖRGY ur.....South Sharon, Pa.
TINEREAN VICTOR ur.....Youngstown, O.
BICZÓ FERENCZ ur.....South Bend, Ind.

HA BAJBA JUTOTT, FORDULJON
NAAR MANFRED
békébrőhöz,
15 E. STATE STREET, TRENTON, N. J.,
aki tanácsccsal, segítséggel látja el.
MAGYAR, NEMLT, TÖT, LENGYEL stb.
TOLMACS MINDIG KÉZNEL.

A NAP
A magyar újságírás szenációja, Magyarország legüregelőbb és legelőrebb naplaja.
Felolós szerkesztője: Braun Sándor.
Politikai munkatársai: Bródy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kalmár Antal.
A NAP a 46-as eszmény legüregbb kitonája s a 67-es politika legelőrebb naplaja.
A NAP nemcsak a legkitűnőbb lap, de a LEGOLCSÓBB IS.
Előfizetés Amerika területére egész évre 85.—
Félévre 45.—
Negyedévre 25.—
Műtatványzármakot kétségkéül küldi:
A NAP kiadóhivatala:
Budapest, VIII. ker., Rókk Seliárd-u. 9. sz.

RIZSAK JÁNOS
passaici pénzküldő budapesti irodája
IV., Sütő-utca 6. szám alatt van.
Irodavezető: RIZSAK MIHALY.

RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ

MAGYAR PÉNZKÜLDŐ ÉS VÁLTÓINTÉZETE
127—2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J.

PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az 6-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője.

Mindenmely közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítanak és konzulátusilag hitelesítettek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontossággal járok el.

Reám bízott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járok el.

Az utasokat személyesen elkísérem a hajóhoz. Utbaigazítást, felvilágosítást és tanácsot ingyen adok.

FIÓKÜZLETEK:
ALPHA, N. J. PHILLIPSBURG, N. J.
WHARTON, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

üvegajtó nyitva volt, komoly okot szolgálattal a megfontolásra, és mintegy intésül szólított arra, hogy nagy figyelemmel még fontosabban átkutassuk a halottas szobát.

[Folytatása következik.]

P A R I Á K.

Irta: Pap Mariska.

I.

Dózsa György.

Kelemennek, a nagy, buta székelynek markába olvasták szombat este a hét forint nyolcvan krajczárt, amiért egy héten végigjárta a keskeny hajópallót zsákkal a vállán. Kelemen rücskös tenyerében azelőtt vígan eszorgott és hamarosan átmelegedett a szombati forintok hűvös ezüstképe, de most busan és hidegen suhogtat, ahogy kelletlenül, félig nyitott kézben lóbálta őket maga mellett. A kofát pedig, aki a raktárkapuban ismeretlenül kinyitotta feleje a czipra pereczeket, piros almat, mézeskalácsot, meg egyéb szombati gyermekörömköket, a kofát szeretett volna felrúgni Kelemen. Mind csak azért, mert három nappal előbb a maga két karján vitt ki egy kékrefestett esőpp koporsót a messzi temetőbe.

Sok nehéz gondolat háborít meg egy ilyen szegény, silány agyvelőt, amilyen a Kelemené volt, míg egy hosszú, sáros, szomorú uton végigzsepel egy skatulyába zárt néma kis vázát, aki tegnapelőtt még rája nevetett és forró vánkösök közül is nyögöcskélte: — édesapám... Vannak az életnek ilyen utjai, melyen járva a leggyedreknak összecsuplanak, a puhabőrűeknek sárja redőbe esik a képe, és a finomhajzatnak fejére ezüstös gyász borul. De Kelemennek a dereka vaskos volt, jó érdes, piros az ábrázata, és a haja rőtjét beégette a nap, mint bronzot a kohó. Hát csak az eszében esett hiba. A gyöngö és ködös agyvelőjében.

És szombat este utálta már a pénzt. Gazdátlan, lélektelen, buta jószág, gondolta, és a zsebébe eregette és a kerek ezüstképeket, mint egy marék félrevertet koporsósögg.

A vizparton korezmák voltak. Egy-másuttán három. Piszkos küszöbök, ragadós kiliések és párafüggönyös ablakok mögött a vakság, az álom, a mámor, a feledés. Mindent, amit a finomnak, az okosoknak csak éleskábultu mérgek, raffinált idegizgalmak, kéjlázás viharok és vad káprázatok adnak, mindent megtalál ebben a piszkos homályban, ebben a fanyar gözben egy olyan laposhomlok, szomorú barom, a ki teherhordásért hét forint nyolcvan krajczárt kap szombat este, és akinek nem akar a fejből kimenni egy bizonyos kis kék koporsó, amit azóta bizony szürkőre áztatott már a verejtékes földi mélység.

Bor — gondolta Kelemen, hűvös, rubinszínű bor. Tiszta pohár, virágos abrosz. Szép, szomorú eziterapengés, aztán újra bor, édes és tisztes. Sok bor, nagy meleg, rózsaszínű köd, boldog szédülés és esendes álom. Háromszor el-sétált a mámorok piszkos küszöbe előtt, negyedszerre keresztüllépte.

És szájon esőkölte Kelemen a bor, ez a buja boszorkány. Szomjas, édes és szilaj esőköket ivott Kelemen a hidegen mosolygó sima üvegszájából és este tíz órákor már égett a szeme, mint az ürdög kemenczjének a torka. Ejjféli tizenkettőkor pedig hátradült a székén, és torz arccal, retentő bögecsék és vonaglások közt el-sirta, hogy ő a mesék álóbb fültámadt Dózsa György, tüzes széken ül, a bőrétt izzó drótszalakkal fűzik teli, a szemébe paprikás paraszat nyomnak, a fogát tüzes reszeléssel metszik, a fejét meg forró borotvával hasogatják.

Fényesgombos hivatali maskarák hát megfogták Kelemen, feltették a törvény szekerére és elvitték aludni és megokosodni. Ez szokott lenni a szép, színes kalandok, forró duhajkodások és királyi képzelgések vége, a törvény szalmazsákja, egy pár vödör friss víz, néhány böles pofon és észinte hátbarugás.

De mikor Kelemen másnap, józan nappali fényben, igen sok pofon és igen sok hidegvíz után is erősen megmaradt amellett, hogy ő Dózsa György, akit sftnek, és bögött és vonaglott, mint egy ölni vitt állat, — akkor orvosi gondba vették, guszba kötötték és elvitték egy nagy sárba házba, egy kupolaszobába [lejjebb már nem volt hely], ahol az ajtó belső felén nem volt kilincs, az ablakon meg sok volt a rács.

Itt élt ezután Kelemen, bort nem ivott többet, de talán a kis kék koporsó, meg a hiábavaló tallérok se fájdították

már többé a szívet. Sok, nagyon sok hideg vizet kapott, inni is, fürdeni is, a fejére jeget, enni pedig csak keveset és könnyűt. Mindezekről olyan sovány és olyan hideg lett, mint egy vén hal. Az ablakból sok felhőt látott. Egyik napon lilaszínek voltak ezek a felhők, másnap sárgák, harmadik nap vörösek, de mindig csak felhők voltak.

Tíz esztendőn keresztül sokat döngötte az ajtót és ablakot Kelemen, ha a keze szabadon volt. Véresre törte magát, mint egy kéménybe esett oktanal madár. A megszibadt szikár izmai remegve, nyugtalanokdva a munkát kívánták, a lépést, a hajlodozást, az erő elevenséget. A mohó vére, a szomjas szája vad, halálos tüzzel asszonyért égett. A fulének jól esett volna egy üde torokból felecsendülő gyereknevetés. És tömörtüli friss kenyérré vágott, kővér husra éhezett, hort ivott volna, szeretett volna a napon melegedni, esőben ázni, üde szélfúvás elé tárnai az iz-zadt mellét, látni, mozogni, élni, élni, élni szeretett volna ez a buta Kelemen.

A tizenegyedik esztendőben, nyáron, forró, száraz déli időn nagy futást, dübörgést, sikoltó jajokat hallott Kelemen. A napot füst lepte el, a világ ingott és harsogott, és vörös pokolfény izzott át az ablak szennyein. Égett a bolondok háza.

A szoba közepén, a padlóhoz vasalva volt egy szék. A trón. A Dózsa György trónja. Kelemen ráült, és izzadva, pihegye most kezdte érezni, hogy eddig nem is sült igazán.

Reggel lett. Perzselt mezők, kormos földek közepén, lomhán, feketén kuporgott az óriási rom. Alig pár órára rom, de sehol a közelében eleven élet. Hajh, a fűzet, a színes lángolást, a esillagosan szikrázó paraszat, azt nézik, sok ezer emberi szem, tágtultan, esilhogva, möhön, de a kihült fekete tetemet, a szürke hamut és a piszkos kormot elkerülők messze.

A bolond Kelemen pedig élt. A kupola vasvázat nem fogta a tűz, tulásgosan a füst se érte, és az egész szobácska szépen, lassacskán, ahogy roskadt az épület, úgy súlydezett alább-alább, mint a havas árokba ejtett gummi labda. Kelemen egy kicsit megfojtogatta a füst, megpörkölte a meleg, de hát aki tíz esztendeig sült Dózsa György trónján, az sokat kibír. A kupola, mikor kelléppen alásilyedt, kettévált, mint a kőre esett dió, beledőlött a levegő, beledőlött a fecskendő víz és Kelemen épen, szabadon, kicsit összetörve, megázva, de olyan elevenen ült a trónján, mint viharverte fészekben a meglapult fiamadár. Ilyen szerencséje volt ennek a Kelemennek: se a tíz esztendei, se a fél napi tűzvihar nem fogott rajta.

Szép hajnal volt. Kelemen végiglátott a mezőkön, a vizparton, a város utjain, mindenfelé. És nemcsak látott. A szétnyílt kupola alatt szép, lépészetes lejárásba omlott a fal. Lesétálhattott rajta, mint vára tornyából egy igazi fejedelem. Ilyen szerencséje volt ennek a Kelemennek; tíz évig döngötte hiába egy ajtót és akkor egyszerre jött valami, egy buta véletlen, vagy káprázatos esoda. — és szétnyílt előtte minden zár, fal, emberi tilalom, mint Mózes előtt a megíratt tenger.

Amiért sóvárgó álmait végigálmodta, amiért verte magát a kalit falához, — mind előtte volt. A fényesre dagadt folyón lassan, kevélen usztak a megrakott hajók. A gyárak füstje fürgén kigyóva futott az égre. A partokon tarka zsilongás. Itt mindenütt forrott, élt, pezsgett az utakon meglestestü asszonyok jártak és üde gyermekkacagást ringatott a szél. Józsa-gy konyhák, meleg napsütés, friss szél, nóta, szín, mozgás, élet, élet, élet volt, amit a buta Kelemen elérhetett volna.

Dél lett, ebédre hívó tülkök, kürtök és harangok rezegtek bele a napos levegőbe és Kelemen még se mozdult. Tíz évig döngötte egy ajtót és a lehullott lakat előtt most ült bambán és tehetetlenül és bámulta a szabad utat, mint

KIADÓ LAKÁSOK.

LEGOLCSÓBB LAKÁSOK. 2, 3, és 4 szobás, világos lakások minden modern kényelmes berendezéssel, olcsó házban mellett azonnal kiadó. — Iroda: 415 East 64 St. —IV. 20.

KIADÓ LAKÁSOK.

LEGOLCSÓBB LAKÁSOK. 2, 3, 4 szobás világos lakások minden modern, kényelmes berendezéssel, olcsó házban mellett azonnal kiadó. IRODA: 511 EAST 78-ik UTCZA. [Apr. 17-ig.]

öbéli gyermek a csörgős rézbabát, mit előtte táncoltatnak. A tárt utól megretent, az asszonytól remegett, a nap-tól a könyve omlott, a szabad szellőtől fázott. És a jó kis tüzes trónt nagyon megszokta már.

Kelemen pedig nem azért volt gyáva, mert bolond volt, hanem mert ember volt. Mert az ember gyávább, mint a barom, aki járom nélkül bizony nem áll a szekér elé; gyávább, mint az eb, mely, ha el tudja tépni a lánczát, bizony hogy eltépi; gyávább, mint a kórohoz szokott szamár, amelyik füvet, ha hozzájuthat; eszi meg a friss füvet, ha hozzájuthat; gyávább, mint a tánczos medve, amelyik, ha az erdőbe visszazasadul, bizony hogy négy lábán jár és elfelejti a csárdást; de a kényes paripánál is gyávább, akiről ha leveszik a czipra kötőféket, elvonszolja békén a kövel telt talyigát is. Az embernek kell a járom, a láncz, a köröevés, a megszokott dudatáncz; és a czipra kötőfék nélkül meghal. Az ember nyög, sir, jajgat, panaszkodik és lázong; dörömböli az ajtót és zuzza a falat; de veid le a lánczát, adj előbe finom eledelt, amit nem ismer még, nyiss meg előtte új kapukat és majd meglátod, hogy az ember összekuporodik, behunyja a szemét és nem mer lépni.

Bizony nem kellett Kelemennek az élet. Mikor rásütött a hold a fekete üszökhalmorra és benne a fehér ember, mikor gyönyörű, ezüstös esend borult az alvó világ fölé, Kelemen dide-regye, éhesen és esengő szemmel bámulta a kupola ajtóroncsát, hogy hozzákér-már a pokróczot, a rántottlevest, meg a vizet?

A rántottlevest nem hozták, a vizet se és újra hajnal lett és újra dél és mire a holdvilág meg egyszer rásütött az üszkös romokra, Kelemen fehérre asz-va, halottan, esendesen üldögélt ott a Dózsa György trónján.

MEGBIZHATÓ KÖZJEGYZŐRE ha van szüksége, úgy menjen bizalommal PARTOS PATIKÁJÁBA, 160 2-ik Ave., 10-ik utca szögletén, ahol PARTOS gyógyszerész, ki egyszerűen KÖZJEGYZŐ áll rendelkezésükre azoknak, kik kiskorukat akarnak kihoztatni, meghatalmazás, utlevél, eskü, válóper, vagy bármily hivatalos irat kiállításánál. — EGYEDÜLI VALÓDI — Magyar Patika.

"HUNYADI HALL" 404 East, 64 Street, New York, Ave. A. és I. Ave. közt. — Elsőrendű magyar bor és sörcsarnok. — MÓZER JÓZSEF, tulajdonos. Az uptowni magyarság legkedveltebb mulatója. — Minden szombat este nagy zene és hangverseny.

ANGOL TANÍTÁS LEVÉLILEG. Levélileg tanítunk angolul Amerika minden részébe. Tandíj havonta \$2. Angol-magyar iskola, fordítási iroda. MANDEL B. ERNŐ, egyet. hallgató New York, N. Y., 61 Ave. A.

HUNFALVY HUGÓ Hites ügyvéd és jogtanácsos, — közjegyzői hivatal. — Iroda a főpostával szemben. 231 BROADWAY New York City.

18 éve fennálló banküzlet PEARL JOZSEF, bankháza FÜZLET: 319 East 3rd Street. FIKÜZLET: 801 E. 3rd St., Oak cor. SOUTH BETHLEHEM, PA. Az összes hajóvonalak törvényes képviselője. Pénzküldeményeket a világ minden részébe legolcsóbban és legbiztosabban küld. Bármily peres ügyet, úgy ahazai, mint itteni dolgokat elintéz. Közjegyzői okiratokat törvényesen hitelesít. Utbajgatásokat ingyen aa.

MONOPOL KÁVÉHÁZ RUDNER és ROTH, tulajdonosok NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, a kilencedik utca sarkán — Kitiünó ételek és italok — A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE — Szombat és vasárnap este előrangú czigányzene —

\$25,000.00 ALLAMI BIZTOSITEK. Joseph Major Myers pénzküldő irodái FÜZLET: PHILLIPSBURG, N. J. FIKÜZLET: ALPHA, N. J. Az összes hajóvonalak törvényes képviselője. Pénzküldés az ó-házába; a legbiztosabban és legolcsóbban szállítók. Mindentelre hazai peres ügyeket, valamint konnái hitelesítések elvégzése. Egyedüli közjegyző Phillipsburg és környékén. Hozzájárul minden ügyben ingyenes feljegyzést kapnak.

Burdosgazdák, Figyelem! Aki tisztességes módon tisztességes melék keresetet akar, az írjon nekem. Epik, Box 1539, Pittsburg, Pa. Válaszbélyeget tessék küldeni.

MAGYAR JOGVÉDŐ EGYESÜLET: betegseggyógyó osztályal. (HUNGARIAN PROTECTIVE SOCIETY) Pittsburg, Pa. — Alapították 1905-ben. — Igazgatósági gyűléseit tartja minden hónapban saját helyiségében: 433 Fourth Ave., Pittsburg, Pa. Elnök: Öhegyi János, t. elnök Király E. József, alelnök Henyei Béla, pénztárnok Barna György, b. s. osztály pénztárnoka Horváth János, lev. titkár Pethe Károly, p. u. titkár Szabó Miklós, főgyógyészek J. A. Metz és W. Clyde Grubbs, magyar ügyész és közjegyző Dobó István, orvos dr. Albert L. Király, ellenőrök Kovács Rudolf, Pogany Ferencz. Igazgatók Pittsburgban Ostroulucky Mihály, Horváth János, Mesterházy Károly. Willockban Pogány Ferencz. Connelville és vidékén Rutek Péter, Kolleszár István. Tramsingpark és Pittokban Kuruc Vendel és Adorján Lajos. Bruetton és vidékén Kánya Gábor. McKeesRocksban Henyei Béla és Szabó Miklós. McKeesportban Kánya Gusztáv. Taugerben Lengyel János. Ambridgeben Szabó János. Irwinben Bukovinszki János. Coropolisban Máté János. Dunkirben Simon József. New Brightonban Göröcs Kálmán. Duquesneban Gogolya András és Kolozsi József. Coleyban (Castle Shanon) Báthory István. Leechburgban Soltész János. Rileyben Mitró János. Preston, Burdenn és vidékén Géci Imre és Melleg József. Pricedalen Krajnyák András. Coal Bluff-Shire Oskon Herspold István. Whitsetten Zohon Zsigmond. Coal-Center és vidékén Balogh János. Wickhavenben Gogolya István. Uniontown-Yorkon Ró-nay R. Mihály. W. Leisenringen Elek András. Uniontownban Matulay Zoltán. Lyndonban Dobó László.

I. BOSS 111 SECOND STREET, PASSAIC, N. J. Minicentek eszivarok és dohányok — importálása. — KÜLÖNÖSEN JOA KOSSUTH ÉS GROF BATHYANYI DOHANY. Megrendelések nagyban és kicsinyben vidékre is.

MAXIM MULATÓ ELŐKÉLŐ MAGYARKÁVÉHÁZ — párisi mintára. — 1393 MÁSODIK AVENUE a 72. és 73 utczák között. Tulajdonos: BIRNBAUM L. ESTÉNKINT ÉNEKES ELŐADÁSOK. — Kitiünó magyar ételek és jó italok. — Pontos kiszolgálás. BELÉPTI DIJ NINCSEN.

THE 'STATE BANK' AZ ALLAM BANKJA 378 Grand Street, New York City. Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. I., al-pénztáros Kneisel János. Tőke, felelseg, nyeresemény, több, mint \$1,000,000. Betétek több, mint 16,000,000. Pénzküldeményeket elfogadnak a világ mindert részébe. HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

THE CITY BANK CO. BIZTOS, ERŐS, MEGBIZHATÓ. Takarékbetétek után 4 százalékot — fizet. — 10 AVENUE és PEARL ST. sarkán. SOUTH LORAIN, Ohio.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.

NEW YORK ALLAM. Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New York. Kiss Emil, 104 Second Ave., New York. Tíz év óta fennáll. Németh János, 457 Washington street, New York. Deutsch Testvérek, 319 Houston st., New York. Pénzküldés, hajójegytroda és közjegyzői hivatal. Nemzetközi Utazási Iroda és Pénzküldő Társaság, igazgató Láng József, 1496 Second Ave., New York City. Magyar Amerikai Bank, állami bank. 11 Broadway. Elnök: William H. Bryan, születvező: Hunwald Sándor. Betéteket kamatoztatás czéljából elfogad. A magyar bankárok részére a pénzügyminiszter legutányosabb árfolyam mellett eszközöl. Schwabach magyar bankháza. 1431-1 Avenue, a 74-ik utca közelében. Pénzküldéseket gyorsan és biztosan eszközöl. Hajójegyeket minden vonalra árusít. Kő jegyzői okiratokat kiállít és hitelesített.

PENNSYLVANIA ALLAM. B. Hendler, successor to A. Hendler Son & Co., Cassandra. Pénzküldemények Magyarországra és Európára bármely részébe olesón, gyorsan és biztosan. Hajójegyek az összes vonalokon az ó-házába sehol olcsóbban nem kaphatók. First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville. Alapítóké \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyeresemény \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.

Röth József és Fiai, a Monongahela-völgynek legrégibb bankháza, saját épületében, ötödik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport. Pénzküldés az ó-házába gyorsan, pontosan a legolcsóbb árfolyam mellett. Hajójelnyeladás az összes vonalakra a legalacsonyabb árák mellett. Közjegyzői okiratokat szakértővel kiállítanak és a konzultusai hitelesítést beszerzik. Czím: Jos. Roth and Sons.

Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne Magyar Amerikai Takarékpénztár és Hitel Társulat, Duquesne.

Alapítóké \$175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankháza egyiké s az egyedüli magyar államilag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesek magyarok. Fizet két százalékot csekkszámllára, 4 százalékot betét-számlára. Pénzküldés, hajójege eladás és közjegyzői iroda. Klein Jakob, magyar bank- és váltóüzlet, 134 Penn Avenue, Pittsburg.

Megbízható pénzküldő és hajójelnyelárusító KIÁLLT közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyeknek elintézését. Klein Arthur, Rankin, Pa. Hajójegyek, pénzküldés, hazai ügyek elintézésé.

Kall G. Árpád, Uniontown, Pa. Amerikai és hazai ügyek elintézésé. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

OHIO ALLAM. Perczel Lajos, 532-534 Pearl street, Cleveland. The Dollar Savings & Trust Co., Youngstown. Vagyon: \$1,500,000. Pénzküldés gyorsan, olcsón és pontosan. Pénzbetétek után 4 százalékat kamatot fizet. Üzletvezető: Burger E. Lajos.

WISCONSIN ALLAM. Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és takarékbank, Kenosha. Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ALLAM. Rizsák János, 128 Second street, Passaic. Wárady Lajos, 449 S. Broad St., Trenton, N. J. Pénzküldő és hajójelnyelüzlete. Házak, telkek vétele és eladása.

Chester Frank Dyer urnak, az amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulának irodája Budapestben, V. Wurm-udvar 21. szám alatt van. A főkonzul fiuuel ügynőkségének irodája. Fiume, Andrassy-ut 22. Magyar amerikai kaitak, kik az ó-házában nehézségekkel találkoznak, forduljanak oda.

WÁRADY LAJOS Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézésé. PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HÁZABA. Az összes hajóvonalak képviselője. HÁZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA. magyar közjegyző 449 S. Broad St., Trenton, N. J.

Charles R. Kear elnök. Harry F. Potter pénztárnok. ELSŐ NEMZETI BANK FIRST NATIONAL BANK MINERSVILLE, PA. Alapítottatt 1864-ben. Schuykill-County legöregebb nemzeti bankja. Alapítóké \$50,000.00 Tartalékalap és szét nem osztott nyeresemény 75,000.00 Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekkl alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti. Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy póstatalvány útján eszközöl.